

မင်းသိင်္ခ

မာလိန်မှူး

ထူးစိန်

နိဒါန်း

"မင်းတို့ မြန်မာလူမျိုးဆိုတာ အတော့ကိုမိုက်မဲတဲ့ လူမျိုး၊ ဒါကြောင့် ငါတို့ အင်္ဂလိပ်တွေက မင်းတို့ မြန်မာပြည်မှာ ထောင်ကြီးအကြီးကြီး လုပ်ထားရတာ၊ ငါတို့ သိမ်းပိုက်ထားတဲ့ ဘယ်တိုင်းပြည်မှ ထောင်အကြီးကြီး မဆောက်ဘူးကွ၊ မြန်မာပြည်တစ်ခုတည်းမှာ ပဲ ဆောက်ထားတယ်"

"ကျွန်တော်တို့ တိုင်းပြည်တစ်ခြမ်း သူတို့ လက်အောက် ရောက်နေတာ ကျွန်တော်လည်း အဲဒီက လွတ်လိုလွတ်ငြား ကြံစည်ချင်တာပေါ့ခင်ဗျာ၊ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်က အတိအကျ ဆန့်ကျင်တဲ့ အထဲ မပါပါဘူး၊ ဆန့်ကျင်တဲ့ လူကို ကူညီမိတာတစ်ခုပါပဲ"

"ကိုယ့်လူမျိုးနဲ့ ကိုယ့်တိုင်းပြည်ကိုချစ်လို့ ဆန့်ကျင်တာတော့ အပြစ်ရှိတယ်လို့ ငါ့အနေနဲ့ မယူဆပါဘူး၊ အေး ...၊ ဒါပေမဲ့ အပြစ်ရှိတယ်လို့ သူတို့ က ယူဆထားကြပြီ၊ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်လေ၊ မင်းအမှုကို ရုံးတော်တင်ပြီး စစ်ဆေးလိုက်ရင်တော့ မင်းက စာတစ်စောင်ယူလာတယ်ဆိုတာ ဘယ်သူ့ကိုမှ သက်သေမပြနိုင်ဘဲ လွတ်နိုင်ပါတယ်ကွာ၊

သက်သေ မရှိရင် ရုံးတော်မှာ စွဲဆိုခံထားရတဲ့ တရားခံဟာ အဲဒီအမှုကို တကယ်ကျူးလွန်တာ ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်၊ မကျူးလွန်တာလည်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်နိုင်တယ်လို့ တရားသူကြီးဟာ သံသယဖြစ်ဖို့ ရှိတယ်၊ အဲဒီလို သံသယရဲ့ အကျိုးကို တရားခံဟာ ခံစားခွင့်ရှိတယ်"

*

၁၈၇၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လအတွင်း၌ ဘဝရှင် မင်းတုန်းမင်းကြားကြီးသည် အသည်းအသန် နာမကျန်းဖြစ် တော်မူလေ၏။

ထိုအခါတွင် နန်းတွင်း၌ အလွန်ဩဇာကြီးမားနေသော အဂ္ဂမဟာ သေနာပတိ ဝန်ရှင်တော် လည်ကိုင်းမြို့စား သေနတ်ဝန်မင်းကြီး(အများ အခေါ်ကင်းဝန်မင်းကြီး) သည် အတွင်းဝန်၊ ဝန်ကြီး၊ ဝင်းမှူး၊ ဝန်ထောက် ၊ မြို့ဝန်၊ မှူးမတ်တစ်စုကို ခေါ်ယူ၍ နန်းတွင်းအုတ်တိုင်အနီး မန်ကျည်း ပင်ကြီးအောက်၌ တိုင်းပြည်ကံကြမ္မာကို ဖန်တီးစေမည့် လက်သိပ်ထိုး ဆွေးနွေးပွဲတစ်ခု ကျင်းပခဲ့လေ၏။

သီပေါဘုရင်နှင့် နောက်တော်ပါးများ သည် ရန်ကုန်မြို့သို့ ဒီဇင်ဘာ လ (၅)ရက်နေ့တွင် သို့ပန်းအဖြစ်ဖြင့် ရောက်ရှိ လာပြီး ဒီဇင်ဘာလ (၁၀)ရက်နေ့တွင် (Canning) ကင်းနင်းဟု ခေါ်သည့် ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောဖြင့် ကာလကတ္တားသို့ ပို့ဆောင်ခြင်းဖြစ်လေ၏။

ထိုကဲ့သို့ ပို့လိုက်သည့် အထဲတွင် စုဖုရားလတ်၊ စုဖုရားငယ်၊ မိဖုရား နှစ်ပါးနှင့် သမီးတော် (၂)ပါး၊ နန်းတွင်းသူ (၁၃)ဦး၊ ပန်းတဦးဝန်နှင့် ယင်း၏ သား စုစုပေါင်း အယောက်(၂၀)ဖြစ်ကြောင်းကို ကျွန်ုပ် ကောင်းစွာ မှတ်မိနေနေသေး၏။

*

ပြီးခဲ့သောလက ကျွန်ုပ်သည် ကျောက်တန်းမြို့မှ စာပေဟောပြောပွဲ ဖိတ်ကြားသဖြင့် အခြားသော စာရေးဆရာ သုံးဦးနှင့် အတူ သွားရောက် ဟောပြောခဲ့ပေသည် ။

ဟောပြောပွဲမစမီ၌ ကျွန်ုပ်၏ စာကို စွဲစွဲလမ်းလမ်းဖတ်ခဲ့ကြသော

လူငယ်သုံးဦးရောက်ရှိ လာပြီး လျှင် ကျွန်ုပ်အား ...

"ဆရာရေးနေတဲ့ ဆားပုလင်းနှင်းမောင်တို့ ၊ စနေမောင်မောင်တို့ ဆို တာတွေဟာ တကယ့်အဖြစ် အပျက်တွေလား၊ ဆရာစိတ်ကူးတွေလား" ဟု မေးလေ၏။

ဤနေရာ၌ ကျွန်ုပ်သည် အမှန်ကိုဝန်ခံလိုက်ပါမူ အမှန်တကယ်ဖြစ် ပျက်သော သူတို့ ၏ နေရပ်လိပ်စာ၊ မိဘ၊ မျိုးရိုး စသည် တို့ ကို ရှည်လျားစွာပြောပြရပေတော့မည်။ ထိုသို့ပြောပြလျှင်လည်း အချို့ကိစ္စများ ၌ အန္တရာယ် ရှိလှ၏။ အချို့ကိစ္စများမှာ လည်း မပြောသင့်ဟု ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် ယူဆမိသည့် အလျောက် ...

"ကျုပ် စိတ်ကူးတွေပါဗျာ" ဟု ခပ်လွယ်လွယ်ပင်ပြန်၍ ဖြေခဲ့လေ၏။

ထိုသို့ဖြေခဲ့သည့် အတိုင်းလည်း စကားပြောစင်မြင့်ပေါ်သို့ ရောက် သောအခါ၌ တကယ့်အဖြစ်အပျက်များ မဟုတ်ကြောင်း ကျွန်ုပ်၏ စိတ် ကူးစိတ်သန်းမျှသာဖြစ်ကြောင်း ခိုင်ခိုင်လုံလုံကြီး လှီးလွှဲပြောဆိုခဲ့ရလေ ၏။

ကျွန်ုပ်အနေနှင့် မည်မျှပင် ခိုင်ခိုင်လုံလုံပြောဆိုစေကာမူ အချို့သော ပရိသတ်သည် ယုံကြည်ပုံ မရလှချေ။

"တကယ့်အဖြစ်အပျက်တွေပါကွာ၊ မင်းသိခံက ပြဿနာဖြစ်မှာ စိုး လို့ စိတ်ကူးတွေပါဆိုပြီး လွှဲပြောတာပါ။ တချို့အဖြစ်အပျက်တွေဆိုရင် ငါတို့ မင်းတို့ သာ မမိတာ၊ တို့ အဘိုးတို့ အဘွားတွေနဲ့ သူ့ရဲ့ တချို့ဇာတ် ကောင်တွေဟာ သိကျွမ်းနေကြတာတောင် ရှိကြတယ်ကွ" ဟု အချင်းချင်း လက်တို့ ကြကုန်၏။

ဟောပြောပွဲပြီး၍ တည်းခိုရာနေရာသို့ပြန်လည်ရောက်ရှိသောအခါ

၌ လည်း အထက်ကမေးခဲ့ သော မေးခွန်းမျိုးသည် တစ်ဦးစ၊ နှစ်ဦးစ ပေါ်လာလေ၏။

ကျွန်ုပ်ကလည် ကျွန်ုပ်ရေးခဲ့သော ဝတ္ထုများ ၌ ပါဝင်သည့် ဇာတ် ကောင်အချို့သည် သက်ရှိထင်ရှားရှိနေသေးသောကြောင့် ယင်းတို့ အား ဖုံးဖုံးဖိဖိပြုလုပ်ထားရန် တာဝန်ရှိသည် ဟု ယူဆသည့် အားလျော်စွာ တ ကယ့် အဖြစ်အပျက်မဟုတ်ကြောင်း၊ စိတ်ကူးမျှသာဖြစ်ကြောင်း စသော စကားများကို ခံတပ်သဖွယ် အသုံးပြု၍ ထိုပြဿနာ၏ ပစ်မှတ်လွတ်ရာ လွတ်ကြောင်းဖြစ်သော ကျည်ကွယ်မျက်ကွယ်နေရာ၌ အခိုင်အမာ တပ် စွဲထားပြီး ဖြစ်လေ၏။

ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် ထိုညက စောစောအိပ်ခွင့်ရ၏။ ကျန်သော စာရေးဆရာတစ်ဦးမှာ မူ အမျိုးသမီးဖြစ်သောကြောင့် ယင်းလည်း စော စောအိပ်ခွင့်ရလေ၏။ ကျန်အမျိုးသား စာရေးဆရာ နှစ်ဦးမှာ မူ 'သရုပ်မှ န် စာပေ၊ ဘဝသရုပ်ဖော်စာပေ၊ ပစ္စည်းမဲ့ အကျိုးပြုစာပေ' ဆိုသော ခေါင်းစဉ်များ အောက်တွင် သနားဖွယ်ရာ မိုးလင်းရရှာပေတော့၏။

နံနက်မိုးလင်းသောအခါ၌ ကျွန်ုပ်တို့ အား ငါးနိုင်ချင်းဖြင့်ချက်ထား သော မုန့်ဟင်းခါးဖြင့် ဧည့်ခံကျွေးမွေးလေ၏။

နောက်နောင်ကိုလည်း ကျောက်တန်းမြို့သို့ အလည်အပတ် လာရော က်ပါမည့် အကြောင်းကိုလည်း တာဝန်ရှိသူများမှ လည်းကောင်း၊ စာပေ လုပ်သားများမှ လည်းကောင်း ကျွန်ုပ်တို့ အား အထပ်ထပ် အခါခါ မှာ ကြားလေ၏။

ထိုအချိန်၌ လူငယ်တစ်ဦးသည် အိမ်ခြံဝင်းအပြင်မှ နေ၍ ခြံတိုင်ကို အကာအကွယ်ယူကာ ကျွန်ုပ်အား လက်ယပ်ခေါ်လေ၏။

ကျွန်ုပ်သည် လည်း ထိုသူငယ်ကို မသိသောကြောင့် ကျွန်ုပ်အနီးမှ

လူကို ခေါ်သလော ဟူသော အထိမ်းအမှတ်ဖြင့် အနီးမှ လူကို လက်ညှိုး ထိုးပြရာ ထိုလူငယ်က ကျွန်ုပ်ကိုပင်ခေါ်ကြောင်း လက်ဟန်ခြေဟန်ဖြင့် ပြသလေ၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်လည်း မယောင်မလည်ဖြင့် ခြံဝင်းအပြင် ဘက်သို့ ထွက်လာခဲ့လေတော့၏။

ထိုအခါ ထိုငယ်လူက ...

"ဆရာကြီးအားရင် ကျွန်တော်နဲ့ ခဏလိုက်ခဲ့ပါ။ ဆရာ့အတွက်အကျိုးရှိပါလိမ့်မယ်" ဟု ပြောလေ၏။

"ဘာကိစ္စလဲကွ၊ အဝေးကြီးဆိုရင် လိုက်လို့ မဖြစ်ဘူး၊ တို့ က အဖွဲ့နဲ့ လာတာဆိုတော့ သွားစရာရှိရင် အတူသွားအတူလာလုပ်မှ ကောင်း တော့မှာ ပေါ့ကွာ" ဟု ကျွန်ုပ်ကပြောရာ ထိုလူငယ်က ...

"မဟုတ်ဘူး ဆရာကြီးရဲ့ ၊ ရှေးဟောင်းစာအုပ်ကြီးတစ်အုပ်ကို ကျွန် တော်တို့ ရထားတယ်၊ အဲဒါ ဆရာကြီးအတွက်တော့ အသုံးဝင်ပါလိမ့်မ ယ်" ဟု ပြောလေ၏။

"ဒီလိုဆိုလည်း ယူလာခဲ့လေကွာ၊ ဒီဥစ္စာက ခိုးကြောင်ခိုးဝှက်လုပ်ရ မယ့်ကိစ္စမှ မဟုတ်ဘဲ" ဟု ကျွန်ုပ်က ပြောရာ ထိုလူငယ်က ...

"ဒီလို ပြောင်ပေးလိုက်လို့ မဖြစ်ဘူး၊ အဲဒီပစ္စည်းက ကျွန်တော့်ပစ္စည်း မဟုတ်ဘူး ။ ဟောဟိုရုံးသစ်ကြီးကိုတွေ့တယ် မဟုတ် လား၊ အဲဒီရုံသစ်ကြီး ဆောက်ခါနီးတုန်းက အဲဒီနားမှာ ရှိတဲ့ ရှေးဟောင်းအုတ်ဂူကြီးတစ်လုံးကို ဖြိုပစ်ခဲ့ရတယ်။ အဲဒီမြေနေရာဟာ အစက ဘင်္ဂါလီကုလားလူမျိုးတွေ ဆွေစဉ်မျိုးဆက် ပိုင်ဆိုင်လာခဲ့တဲ့ နေ ရာပဲ၊ အဲဒီနေရာမှာ အုတ်ဂူရှိမှန်းလည်း ဘယ်သူမှ မသိဘူးဗျ၊ ချုံတွေပိ တ်နေတာ၊ ဟိုတစ်နှစ်ကဆိုပါတော့ ဆရာကြီးရယ်၊ အဲဒီအဆောက်အဦ သစ်ကြီးကို ဆောက်ဖို့ ကိစ္စအတွက် ချုံတွေရှင်းဖို့ အလုပ်သမားငှားတဲ့

ကိစ္စမှာ ကျွန်တော်က အလုပ်သမားအဖြစ်ပါခဲ့တာ၊ အဲဒီနှစ်က ကျွန်
တော်ဆယ်တန်းအောင်တယ်လေ။ တက္ကသိုလ်သွားခါနီး
စရိတ်ရလိုရငြားဆိုပြီး ကျွန်တော်ဝင်လုပ်ခဲ့တာ၊ ကျွန်တော်ရှင်းဖို့ တာဝ
န်ယူထားတဲ့ ဘက်မှာ ချို့တွေက တအားပိတ်နေတာကလား ဆရာကြီးရ
ယ်၊ အဲဒါနဲ့ ကျွန်တော်လည်း ဖြည်းဖြည်းချင်း အတွင်းကို လှိုက်ပြီးရှင်း
သွားလိုက်တာ အတွင်းမှာ အုတ်ဂူကြီးကို သွားတွေ့တာပဲ၊
အဲဒီအုတ်ဂူမှာ က “ မစ္စတာဘနာဂျီ ” လို့ ကျောက်ပြားကပ်ထားတာ
တွေ့ရတယ်၊ ဒါနဲ့ ကျွန်တော်လည်း ဘယ်သူမှ မပြောဘဲ အုတ်ဂူကြီးကို
ဖြိုချလိုက်တာ အထဲမှာ ဆွေးမြေ့နေတဲ့ အဝတ်စုတ်တွေနဲ့ အရိုးစုတွေရ
ယ်၊ အထုပ်ကြီးတစ်ထုပ်ရယ် သွားတွေ့တယ်၊ အဲဒီအထုပ်ကြီးပေါ်ကမှ
အင်မတန်ကောင်းတဲ့ ပျားဖယောင်းတွေအုပ်ပြီး အပေါ်ကသရိုးမံသလို
လုပ်ထားတာ ဆရာကြီးရဲ့ ၊ ဒါနဲ့ ကျွန်တော်လည်း အဲဒီအထုပ်ကြီးကို ဖ
ယောင်းတွေမခွာပဲ အပေါ်ကနေ ဖဲထီးသံချောင်းနဲ့ ထိုးကြည့်တယ်၊ အဲဒီ
လိုထိုးကြည့်တော့ အတွင်းမှာ စက္ကူတွေအထုပ်လိုက် ထပ်ထားတယ်ဆို
တော့ ခန့်မှန်းလို့ ရတာပေါ့ ဆရာကြီးရယ်၊ ကျွန်တော့်အထင်ပြောရရင်
တော့ အထဲမှာ ကွယ်လွန်သူ “ ဘနာဂျီ ” ရဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိ မှတ်တမ်းဖြစ်ဖို့
များ တယ်၊ ဒါနဲ့ ကျွန်တော်လည်း အုတ်ဂူကို တစ်တစ်ဖြိုပြီးတော့ လက်
ရာခြေရာ ဖျောက်ပစ်လိုက်တယ်၊ “ ဘနာဂျီ ” ဆိုတဲ့ ကျောက်ပြားကို
တော့ ကျောက်တန်းဘုရားအနီး ရေလယ်ကောင်မှာ ပစ်ချလိုက်ပါပြီ၊ ပြီး
တော့ဆရာကြီးက ဒီလိုထူးထူးဆန်းဆန်းလေးတွေ ရှာဖွေရေးတတ်တ
ယ်ဆိုတော့ ဆရာကြီးဆီပို့မယ်လို့ စိတ်ကူးနေတုန်း ကျွန်တော်တို့ ကျောက်
တန်းမြို့ကို ဒီနှစ်စာပေဟောပြောပွဲမှာ ဆရာကြီးလာမယ်ဆိုတာ သိရ
တော့ ကျွန်တော့်မှာ အတော့်ကိုဝမ်းသာသွားခဲ့တယ်၊ အဲဒီအထုပ်ကြီး ကျွ
န်တော့်မှာ အခုပါလာတယ်၊ ဟောဟိုနားမှာ ထားခဲ့တယ်ဆရာကြီး၊

အဲဒါကို တခြားလူတွေမမြင်ရအောင် လုံလုံခြုံခြုံယူသွားပေတော့ ” ဟု ဆိုသဖြင့် ကျွန်ုပ်လည်း တည်းခိုသောအိမ်သို့ ပြန်သွားပြီးလျှင် ကျွန်ုပ်၏ အဝတ်အစားထည့်သော ဟမ်းဘက်အိတ်ထဲမှ အဝတ်အစားများကိုထုတ်ပြီး ထိုသူငယ်၏ အထုပ်ကြီးကို ဟမ်းဘက်အိတ်အတွင်းသို့သွင်း၍ ဇစ်ကိုပိတ်ကာ သော့ခတ် လိုက်လေတော့၏။

ကျွန်ုပ်၏ အဝတ်အစားများကိုမူ 'ကြွပ်ကြွပ်အိတ်' ဟု အများ ခေါ်သည့် အိတ်တစ်လုံးဝယ်ယူ၍ ထည့်လိုက်ပြီးလျှင် ထိုအိတ်ပေါ်မှ လက်ဆောင်ရသော ငါးခြောက်နှင့် ဝှမ်းစောင်ထုပ်ကို ဖိထား လိုက်လေ၏။

ထို့နောက် ထိုသူငယ်အား ကျေးဇူးဆပ်သောအားဖြင့် ကျွန်ုပ်၏ အိတ်ထဲတွင် အကြွေငါးမတ်မျှသာချန်၍ ပါသမျှသော ငွေကိုပေးလိုက်ရာ ထိုသူငယ်သည် ထိုငွေကို ရေတွက်ကြည့်ရာ ငါးရာနှစ်ဆယ့်ရှစ်ကျပ်တိတိ ဖြစ်ကြောင်း သိရလေတော့၏။

“မောင်ရင့်နာမည်လည်း ပြောခဲ့ပါဦး၊ ကျောက်တန်းဘယ်နေရာမှာ နေတာတုန်း” ဟု မေးလိုက်ရာ ထိုသူငယ်က ...

“ကျွန်တော့်နာမည်အမှန်ကိုတော့ ဘယ်ပြောလို့ ဖြစ်မလဲဆရာကြီးရယ်၊ ဆရာကြီးဟာ ဟောပြောပွဲမှာ ပြောသလို “ငတိ” လို့ သာ မှတ်ထားလိုက်ပေတော့” ဟု ဘဆိုပြီးလျှင် ထိုသူငယ်သည် မချိုမချင်မျက်နှာနှင့် ကျွန်ုပ်အား နှုတ်ဆက်ကာ ထွက်ခွာသွားလေတော့၏။

ထိုသို့ပြောဆိုကြပြီးနောက် ကျွန်ုပ်တို့ အားပြန်ပို့ပေးမည့် မော်တော်ကားရောက် လာပြီဖြစ်ကြောင်းပြောသဖြင့်ကျွန်ုပ်တို့ လည်း တည်းခိုအိမ်သို့ ပြန် လာပြီးလျှင် ပစ္စည်းများကို တင်ကြလေ၏။

ထို့နောက် ကျွန်ုပ်တို့ သည် ထိုကားဖြင့်ပင် သန်လျင်၊ သန်လျင်မှ တစ်ဆင့် ရန်ကုန်သို့ ပြန်ခဲ့ကြလေတော့၏။

ရန်ကုန်သို့ ရောက်လျှင်ရောက်ချင်း ကျွန်ုပ်သည် ဧည့်သည် လာ၍ အနှောင့်အယှက် ပေးကြမည်စိုးသဖြင့် တံခါးကို အပြင်မှ သော့ခတ်ကာ ဟမ်းဘက်အိတ်ကြီးကိုဖွင့်လေ၏။ ထိုသို့ဖွင့်ပြီးနောက် အိတ်အတွင်းမှ အထုပ်ကြီးကို နှိုက်ယူပြီးလျှင် အပေါ်မှ သရိုးမံထားသည် ကို ခွာ၏။ ထို့နောက် ဖယောင်းများကို ဓာဖြင့်လှီးချလေ၏။ ပြီးလျှင် အတွင်းသို့နှိုက်ကြည့်ရာ ဖယောင်းရည်ဖြည့်ရန် စိမ်၍ ထားသော စက္ကူညိုကြီးများ ၏ အောက်တွင် ရှေးခေတ်ရိုးသုံးမျဉ်းကြောင်းကဲ့ကြီးများ ပါသည့် လျှောက်လွှာစာရွက်အရွယ် စက္ကူထုပ်ကြီး တစ်ထုပ် ထွက် လာလေတော့၏။

ထိုစက္ကူထုပ်ပေါ်တွင် ပထဆုံးတွေ့ရသောစာမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပေတော့၏။

ရှေ့နေကြီး မစ္စတာ ဘနာဂျီ၏
မှာ တမ်းကြီး

ကျွန်ုပ်၏ ဘနာဂျီသည် ကာလကတ္တားမြို့၌ မိဘရိုးရာ ရှေ့နေအလုပ်ကို သင်ယူ၍ ရှေ့နေစာမေးပွဲ အောင်မြင်ပြီးနောက် ရေကြည်ရာမြက်နုရာ ဆိုသော သဘောဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံဘက်သို့ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ ခွင့်ပြုချက်အရ ကူးသန်းလာခဲ့လေတော့၏။

မြန်မာနိုင်ငံသို့ ကျွန်ုပ်ရောက်ရှိသောနှစ်ပိုင်းမှာ အောက်မြန်မာနိုင်ငံ မြေထဲမြို့အထိ အင်္ဂလိပ်များ သိမ်းပိုက်ပြီးသည့် (၁၈၅၀)ပြည့် နှစ်ဦးကာလ ဖြစ်ပေသည် ။

အထက်မြန်မာနိုင်ငံတွင် ထိုအချိန်က ပုဂံမင်းအုပ်ချုပ်လျက်ရှိပေသ

ည် ။ ကျွန်ုပ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိပြီး များ မကြာမီအချိန်၌ပင် ပုဂံ
မင်းကို ညီတော်မင်းတုန်းမြို့စားနှင့် ကနောင်မြို့စားတို့ က ပုန်စားပုန်
ကန်ပြု၍ နန်းချပြီးလျှင် သိမ်းပိုက်ခဲ့လေ၏။

ထို့နောက် တစ်ဖန် ဘဝရှင်မင်းတုန်းမင်းတရာကြီး နတ်ရွာစံသော (၁၈၇၈)ခုနှစ်တွင် သီပေါကိုယ်တော်လေးဘုရားအား ထီးနန်းတင်ကြ
လေ၏။

ထိုအချိန်က သီပေါကိုယ်တော်လေး၏ အသက်မှာ (၂၀)မျှသာ ရှိ
သေး၏။ ကျွန်ုပ်မှာ မြန်မာပြည်သို့ ရောက်လာစဉ်က
အသက်(၂၀)ပြည့်ပြီဖြစ်၍ မင်းတုန်းမင်းတရာကြီး၏
နန်းသက်တစ်လျှောက်လုံးကို မိခဲ့ရာ ထိုအချိန်က ကျွန်ုပ်၏ အသက်သ
ည် (၄၅)နှစ်မျှပင် ရှိနေပြီဖြစ်လေ၏။

အမှန်စင်စစ် သီပေါကိုယ်တော်လေးမှာ လောင်းရှည်မိဖုရားငယ်၏
သား မထင်မရှားသော မင်းသားငယ်မျှသာ ဖြစ်ပေ၏။

ယင်း၏ ရှေ့တွင် ဘုရင်ဖြစ်ထိုက်သော (သို့တည်းမဟုတ်) အိမ်ရှေ့မ
င်းဖြစ်ထိုက်သော မင်းသား အမြောက်အမြားရှိ၏။

ခုနစ်ရွာမိဖုရား၊ လင်းပန်းမိဖုရား၊ သက်ပန်းမိဖုရား၊ မြောက်ရွှေရေး
မိဖုရား၏ သားများ ရှိသေး၏။ ထိုအထဲတွင် ထင်ရှားသူတို့ မှာ သုံးဆယ်
မင်းသားကြီး၊ မက္ခရာမင်းသားကြီး၊ ညောင်ရမ်းမင်းသား၊ ပင်လယ်မင်း
သား၊ တောင်ညိုမင်းသား စသည် တို့ ဖြစ်၏။

သို့ရာတွင် ဆင်ဖြူမရှင်၏ အကြံဉာဏ်ဖြင့် ထိုမင်းသားတို့ ကို ထော
င်သွင်းအကျဉ်းထားကာ မင်းတုန်းမင်းတရာကြီး နတ်ရွာစံလုဆဲဆဲအခါ
၌ သီပေါကို ကသုတ်ကရုတ်နှင့် အိမ်ရှေ့မင်းသားတင်ပြီးလျှင် နတ်ရွာစံ
သည် နှင့် တစ်ပြိုင်နက်တည်း သီပေါကို နန်းတင်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

ထိုအချိန်က ကျွန်ုပ်သည် အသက်(၄၅)နှစ်ရှိပြီဖြစ်သောကြောင့် တိုင်းရေးပြည်မှုတို့ ကို ကောင်းစွာ ချင့်ချိန်ထောက်ဆနိုင်ပြီဖြစ်ပေ၏။

နောင်အခါတွင် သီပေါမင်းပါတော်မူသည့် အကြောင်းကိုလည်း ကောင်း၊ ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး နာမကျန်းဖြစ်တော်မူစဉ်က သွေးစွန်းသော နန်းလှပွဲများ အကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ အများ သူငါတို့ ကြားဖူး နားဝစကားဖြင့် “လေဖမ်းဝရမ်းချည်” ဆိုသော မြန်မာစကားအတိုင်း မိမိတို့ ထင်ရာမြင်ရာကို ပြောဆိုတက်ကြပေ၏။

ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် ထိုသူတို့ ၏ စကားကို နားကလောလှပေတော့၏။ အမှန်စင်စစ် ထိုသူတို့ သည် ထိုအဖြစ်အပျက်များကို သိမိလိုက်သူများ မဟုတ်။

ကျွန်ုပ်အနေနှင့် ဆိုရပါမူ သီပေါမင်းပါတော်မူသောကိစ္စမှ ကျွန်ုပ်၏ နှာခေါင်းအောက်တွင် ဖြစ်ပျက်သွားသော အဖြစ်အပျက်တစ်ခုဟု ဆိုနိုင်ပေ၏။

သီပေါဘုရင်နှင့် နောက်တော်ပါများ သည် ရန်ကုန်မြို့သို့ ဒီဇင်ဘာ (၅)ရက်နေ့တွင် သုံ့ပန်းအဖြစ်ဖြင့် ရောက်ရှိ လာပြီး ဒီဇင်ဘာလ (၁၀)ရက်နေ့တွင် (Canning)ကင်းနင်းဟု ခေါ်သည့် ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောဖြင့် ကာလကတ္တားသို့ ပို့လိုက်ခြင်းဖြစ်လေ၏။

ထိုကဲ့သို့ ပို့လိုက်သည့် အထဲတွင် စုဖုရားလတ်၊ စုဖုရားငယ်၊ မိဖုရားနှစ်ပါးနှင့် သမီးတော် (၂)ပါး၊ နန်းတွင်းသူ(၁၃)ဦး၊ ပန်းတည်းဝန်နှင့် ယင်း၏ သား စုစုပေါင်းအယောက် (၂၀) ဖြစ်ကြောင်းကို ကျွန်ုပ်ကောင်းစွာ မှတ်မိနေသေး၏။

အစောင့်အရှောက်အဖြစ် လီဗာပူရီဂျီးမင့် တပ်ခွဲတစ်ခွဲလိုက်ပါသွား

ရပြီး ယောက္ခမဖြစ်သူ ဆင်ဖြူမရှင် မိဖုရားနှင့် နန်းတွင်းသူ(၁၂)ယောက်ကိုမူ အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ဒီဇင်ဘာလအတွင်း၌ပင် ထားဝယ်သို့ ပို့ လိုက်လေ၏။

ကင်းဝန်မင်းကြီး၊ ကျောက်မြောင်းအတွင်းဝန်၊ မြို့သစ်အတွင်းဝန်တို့ ကိုမူ နေပြည်တော်သို့ ပြန်ခွင့်ပြု လိုက်လေ၏။

သီပေါဘုရင်ပါတော်မူသောအခါ၌ ကျွန်ုပ်အသက်မှာ (၅၂)နှစ် ပင်ရှိနေပေပြီ။ မြန်မာပြည်သို့ ရောက်နေသည် မှာ နှစ်ပေါင်း (၃၀)ပင် ကျော်ခဲ့ပြီဖြစ်လေ၏။

ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် မူလက “ ဘန်ဂါလီ ” လူမျိုးဖြစ်သော်လည်း ကျွန်ုပ်၏ အကျင့်စရိုက်၊ ဟန်ပန်နှင့် ကျွန်ုပ်၏ လျှာအာတို့ မှာ မြန်မာကြီးတစ်ဦးနှင့် မခြား ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။

မြန်မာမှုများကိုလည်း ကျွမ်းကျင်ခဲ့လေပြီ။ ကျွန်ုပ်သည် ရန်ကုန်မြို့၌ နေထိုင်ကာ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ ဥပဒေကျမ်းကြီးများကို အသုံးပြုကာ ရှေ့နေအဖြစ်ဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုခဲ့သည် မှာ လည်း သမန်ရှည်ကြာခဲ့ပြီ ဖြစ်လေ၏။

အမှန်စစ်စစ် ကျွန်ုပ်သည် မိရိုးဖလာဖြစ်သော ရှေ့နေလုပ်ငန်းဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုရသော်လည်း ကျွန်ုပ်သည် ထိုပညာအပေါ်၌ များစွာ အာရုံမကျလှပေ။

ကျွန်ုပ်အမှန်တကယ် ဝါသနာပါသောလုပ်ငန်းမှာ လူတို့ ၏ လက်ဝါးပြင်တွင် ပါရှိသည့် အရေးအကြောင်းများကို ကြည့်ရှုကာအတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်တည်း ဟူသော ကာလသုံးပါး၌ ကောင်းကျိုးဆိုးပြစ်သဘာ၊ သဘာတို့ ကို ဟောပြောသည့် (Hast Samunt rika) ဟတ္ထသမုန္တိက ဟူသော ကျမ်းစာအုပ်ပါ အတတ်ပညာပင် ဖြစ်၏။

ကျွန်ုပ်သည် ငယ်စဉ်အခါက သက္ကဋကျမ်းကို ကောင်းစွာတတ်ကျွမ်း
သော ဆွာမိခေါ် ကုလားဘုန်းကြီး တစ်ဦးထံ၌ ထိုပညာကို သင်ယူခဲ့ဖူး
၏။

ထို့နောက်တွင် ကား ရှေ့နေအဖြစ်ဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြု
သောအခါ၌ ထိုပညာနှင့် အတန်ငယ် အဆက်ပြတ်ခဲ့ရလေ၏။

သို့ရာတွင် 'ငယ်ကအချစ်အနှစ်တရာမမေ့သာ၊ ငယ်ကပေါင်းအနှစ်
တစ်သောင်း မမေ့ကောင်း' ဆိုသော စကားအတိုင်း ငယ်စဉ်က မြတ်နိုးခဲ့
ရသော ဟတ္ထသမုန္ဒီက အတက်ကို မေ့၍ မရနိုင်အောင် စိတ်ထဲ၌
အစွဲကြီးစွဲခဲ့သည် သာ ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် ကျွန်ုပ်လိုက်ရသော အမှုများ တွင် ထူးထူး
ဆန်းဆန်း အမှုများ ပါရှိလာပါက ထိုသူတို့ ၏ လက်များကို သစ်စေးတ
စ်မျိုးဖြင့် ဖော်စပ်ထားသောမင်ဖြင့်(ထိုမင်ဖော်နည်းမှာ ကျွန်ုပ်၏ ဆရာ
ဆွာမိကြီး၏ နည်း ဖြစ်၏)ထိုသူတို့ ၏ လက်ဝါးများကို သုတ်လိမ်းကာ
စက္ကူဖြူများ ၊ စက္ကူပုရပိုဒ်ခေါ် ဘာဂျာတွန့်သဏ္ဍာန်လုပ်ထားသော စ
က္ကူစာအုပ်များ ၌ နှိပ်စေပြီးလျှင် အဖြစ်အပျက်များ နှင့် တကွ မှတ်တမ်း
တင်လေ့ရှိ၏။

အခြားသော ကျွန်ုပ်တို့ အရှေ့တိုင်းသား စာရေးစာချီ၊ အရာရှိအရာခံ
၊ ရှေ့နေရှေ့ရပ်များမှာ မူကား အားလပ်သော အချိန်များ ၌
အင်္ဂလိပ်လူမျိုး မျက်နှာဖြူအရာရှိများ ၏ အတုကိုယူကာ ပါတီပေးခြင်း၊
ဒန့်(စ်)ကခြင်း၊ သေစာမူးယစ်ခြင်း၊ ပိုလိုရိုက်ခြင်းတို့ ကို ပြုလုပ်သော်လ
ည်း ကျွန်ုပ်မူကား အမှုသည် တို့ ၏ လက်ဝါးပုံများကို သစ်ဆေးမင်ဖြင့်
ကူးခြင်း၊ အမှုလွတ်မည်၊ ထောင်ကျမည်၊ သေဒဏ်ကျမည်မှ အစ အခြား
သော အဖြစ်အပျက်အသေးစိတ်တို့ ကို ရှာဖွေမှတ်တမ်းတင်ခြင်းများ သ

ည် သာလျှင် ကျွန်ုပ်အဖို့ ကြီးမားသော ဖျော်ဖြေမှု တစ်ရပ်ဖြစ်ချေတော့
၏။

ထိုသို့ ပြုလုပ်လာခဲ့သည် မှာ လည်း ရှေ့နေအလုပ်ဖြင့် အသက်မွေး
သော သက်တမ်းနှင့် အမျှ ရှိခဲ့ပေရာ ရှေ့နေတစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့် ဥပဒေပုဒ်
မများကို အလွတ်ရဘိသကဲ့သို့ လူတို့ ၏ လက်ဝါးပေါ်မှ အစင်းကြောင်း
အမှတ်အသား ဗိန္နု၊ ဗန္ဓများကိုလည်း ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် အလွတ်ရ
နေခဲ့ပြီဖြစ်သည် ။

အထက်ကဆိုခဲ့သည့် အတိုင်း ကျွန်ုပ်သည် လူပေါင်းများ စွာ၏
အကြောင်းကို ယင်းတို့ ၏ လက်ဝါးပုံများ နှင့် တကွ ပြုစုလေ့လာခဲ့ရာ
တွင် “ မာလိန်မှူးထူးစိန် ” ဆိုသူ၏ အဖြစ်အပျက်ကား ပညတ်သွားရာ
ဓာတ်သက်ပါသည် ဆိုသည့် စကားအတိုင်း အထူးတကားအထူးဆုံးဖြစ်
သည့် အားလျော်စွာ ယင်း၏ လက်ဝါးပုံအပြင် ယင်းနှင့်ပတ်သတ်ဆက်
နွှယ်ဖူးသမျှသော သူတို့ ၏ လက်ဝါးပုံများကို စရိတ်စကငွေကြေး အကု
န်ကျခံကာ စုပေါင်း၍ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပေ၏။

ယင်း “မာလိန်မှူးထူးစိန်” ၏ အဖြစ်အပျက်တွင် ပါဝင်သော်လည်း
လက်ဝါးပုံရရှိနိုင်ခြင်းမရှိသူတို့ အတွက်ကိုမူ လက်ဝါး၌ ဤသို့ပါလျှင်
ဤသို့ဖြစ်ပျက်တတ်သည် ။ တစ်ဖန် ဤသို့ဖြစ်ပျက်တတ်လျှင် ယင်း၏
လက်ဝါး၌ ဤသို့သော အမှတ်အသား ဗိန္နု၊ ဗန္ဓများ ပါရှိဟန်ရှိပေလိမ့်မ
ည်ဟု အနုလောမနည်း၊ ပဋိလောမနည်းတို့ ကို အသုံးပြုကာမှန်းဆ၍
ထိုသူတို့ ၏ လက်ဝါးပုံကို ရေးဆွဲ၍ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပေ၏။

ကျွန်ုပ်သည် ကျွန်ုပ်၏ အသက်ဇီဝိန်ချုပ်သည့် တိုင်အောင်
မှတ်တမ်းများ ပျက်စီးခြင်းကို အလိုမရှိပါ။ အကယ်၍ မရဏသေမင်း
သူတပ်နင်း၍ ကျွန်ုပ်၏ ခန္ဓာစဲကာ သေပွဲဝင်ရသည့် တိုင်အောင် ကျွန်ုပ်

အား မြှုပ်သွင်းထည့်သွင်းသောဂူ၌ ထိုမှတ်တမ်းကိုပါ ထည့်သွင်းမြှုပ်နှံရန် အလိုမရှိပေ။

ယခုအခါ၌ မူ ဤမြန်မာနိုင်ငံ၌ ရာသီစက်၊ နက္ခတ်၊ ပါတ်၊ ဃဋီ၊ စုတ်၊ ကြိုက်၊ ဥပါဒါ၊ ကြိုက်စားနဝင်း၊ ဖွားနဝင်းစသည့် အာယုစန်းဗေဒင်နည်းသာလျှင် တွင် ကျယ်နေသည် ဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်ကဲ့သို့ သမုန္တိ က ပညာရှင်သည် နေရာရလိမ့်မည် မဟုတ်ကြောင်း ကျွန်ုပ်ကောင်းစွာ သဘောပေါက်မိပေ၏။

နောင်နှစ်ပေါင်း အတီတေကြာ၍ ထိုပညာရပ်သည် ဤမြေမဟီ၌ ထွန်းလင်းခွင့်ကြုံရပါမူ ထိုခေတ် ထိုအခါ၌ ထိုလူသားတို့ အနက်မှ ထိုပညာကို လိုက်စားသူ တစ်ဦးတလေ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ငြားအံ့။

ကျွန်ုပ်နှင့် အတူမြှုပ်နှံ၍ သဂြိုဟ်ခြင်းခံခဲ့ရသော ဤမှတ်တမ်းကြီးလည်း ပြန်လည်အသက်ရှင်ခွင့် ရစေတော့ ဟူသော ရည်ရွယ်သည် လည်း တစ်ကြောင်း၊ ထို့ပြင်တဝ ရှေးသူဟောင်းတို့ ယင်းတို့ ၏ ပစ္စည်းများကို မြှုပ်နှံ၍ ရတနာသိုက်ပြုလုပ်သည့် ထုံး ရှိဖူးလေ၏။ လျှို့ဝှက်ရှားပါးသော ပညာများကိုလည်း ပုရပိုက်တင်၍ ပညာရတနာသိုက် ပြုလုပ်သည့် ထုံးလည်း ရှိခဲ့ဖူးလေ၏။ ထိုနည်းတူစွာ ကျွန်ုပ်၏ ပညာများကိုလည်း ဤမှတ်တမ်း၌ ပြည့်စုံစွာတွေ့ရမည်ဖြစ်ရာ တစ်နည်းအားဖြင့် ကျွန်ုပ်၏ ပညာရတနာသိုက်ကြီး ဖြစ်စေလိုသည် လည်း တစ်ကြောင်း၊ ထိုပညာနှင့် မထိုက်တန်သူတို့ နှစ်ပေါင်းများ စွာ၊ ခေတ်ပေါင်းများ စွာ ကျော်ချင်သလောက်ကျော်၍ လွှားချင်သလောက်လွှားစေဦး၊ မသိသူများကျော်သွားခဲ့သော်လည်း သိသူတစ်ယောက် ပေါ်ပေါက်ဖော်စားလျှင် ကျေနပ်ဖွယ်တကားဟု အောက်မေ့သည် လည်း တစ်ကြောင်းကြောင့် အထူးတလည် စီမံ၍ သိုမှီးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသတည်း။

ဉာဏ်ရည်တူလျှင် ဖော်ယူ၍
ပျော်ပျော်ကြီး သုံးပေရော့။

မစ္စတာ ဘနာဂို
ရှေ့နေကြီး
ကျောက်တန်းမြို့။

*

အသက်ဘေးမှ သီသီလေး

၁၈၇၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လအတွင်း၌ ဘဝရှင်မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် အသည်းအသန် နာမကျန်းဖြစ်တော်မူလေ၏။ ထိုအခါတွင် နန်းတွင်း၌ အလွန်ဩဇာကြီးမားနေသော အဂ္ဂမဟာသေနာပတိ ဝန်ရှင်တော်လည်း ကိုင်းမြို့စား သေနတ်ဝန်မင်းကြီး (အများ အခေါ် ကင်းဝန်မင်းကြီး)သည် အတွင်းဝန်၊ ဝန်ကြီး၊ ဝန်မှူး၊ ဝန်ထောက်၊ မြို့ဝန်၊ မှူးမတ်တစ်စုကို ခေါ်ယူ၍ နန်းတွင်းအုတ်တိုက်အနီး မန်ကျည်းပင်ကြီးအောက်၌ တိုင်းပြည်ကံကြမ္မာကို ဖန်တီးစေမည့် လက်သိပ်ထိုး ဆွေးနွေးပွဲတစ်ခု ကျင်းပခဲ့လေ၏။

ထိုလက်သိပ်ထိုးဆွေးနွေးပွဲမှာ ဘဝရှင်မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး နတ်ရွာစံ ကံတော်ကုန်ပါက နန်းဆက်ခံရန် အလားအလာရှိသော မင်းညီမင်းသားတို့ ၏ အမည်စာရင်းကို တင်သွင်းကြသော ဆွေးနွေးပွဲဟု လည်း ဆိုနိုင်၏။

ထိုအချိန်က နန်းတော်အတွင်းရှိနေသော ပျဉ်းမနားမြို့စားကြီး၏ အဘိုးဖြစ်သူ ရေနံချောင်း ဝန်ကြီးနှင့် ခန်းပတ်မြို့စားဝန်ကြီးတို့ က ထိုဆွေးနွေးပွဲသို့ တက်ရောက်ရန် အလိုရှိကြသော်လည်း ကင်းဝန်က မင်းညီမင်းသားများ နှင့် တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိသော ထိုဝန်ကြီးနှစ်ပါးကို ဆွေးနွေးပွဲသို့ တက်ရောက်ရန်မသင့်ဟု ကန့်ကွက်သဖြင့် ထိုဝန်ကြီးနှစ်ဦးမှာ “ကင်းဝန်တို့ က ဆင်ဖြူမရှင် မိဖုရားကြီးနှင့် အလွမ်းတော်သ

င့်တာကိုး၊ ခြယ်လှယ်ချင်တိုင်း ခြယ်လှယ်ပေရော၊ နန်းတွင်းမှာ တော့ ကိုယ့်သဘောအလျောက် ခြယ်လှယ်ခွင့်ရှိပေသော်လည်း အပါယ်လေးရွာကျရင်တော့ ခြယ်လှယ်ခွင့် မရှိဘူးဆိုတာကို သင်းမှ မသိရှာပဲကိုး” ဟု ပါးစောင်တွင် ကွမ်းဖတ်ကြီးငုံ၍ အာလုပ်သံကြီးဖြင့် ညည်းညူကြရုံမျှအပ မည်သို့မျှ တတ်နိုင်ခြင်းမရှိဘဲ လက်ပိုက်၍ သာ ကြည့်နေရရှာလေတော့၏။

ကင်းဝန်မင်းကြီး၏ ဘက်တော်သားများ ဖြစ်ကြကုန်သော တောင်ခွင်မြို့စား၊ ပေါက်မြိုင်အတွင်းဝန်၊ ကျောက်မြောင်းအတွင်းဝန် တို့ သည်လည်း အထက်ကဆိုခဲ့သော မန်ကျည်းပင်အောက်ကျိတ်ဝိုင်း၌ လွန်စွာ တွင် ကျယ်ကြကုန်၏။

ထိုဆွေးနွေးပွဲတွင် မင်းသားတို့ ၏ အမည်စာရင်း အမြောက်အမြား ရှိသည့် အနက် လောင်းရှည် မိဖုရား၏ သား သီပေါမင်းသား၏ အမည်ဘေး၌ မူ ကင်းဝန်မင်းကြီးကိုယ်တိုင်က ခရေပွင့်အမှတ်အသား ရေးမှတ်ထားလေ၏။ ယင်းတို့ ၏ အကြံမှာ ဘဝရှင်မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး ဝေဒနာသည်း၍ သတိလစ်နေစဉ် ဆင်ဖြူမရှင်မိဖုရား၏ အစီအမံဖြင့် ကျန်သောမင်းညီမင်းသားများကို ဘဝရှင်မင်းတုန်း မင်းတရားကြီး၏ အမိန့်ဟု ဆိုကာ မလိမ့်တပတ်လုပ်၍ ဖမ်းဆီးပြီးလျှင် ကြေးတိုက်သွင်း၍ ကွပ်မျက်ပစ်ရန် ဖြစ်၏။ ထိုအစီအစဉ်ကို မကျည်းပင်အောက်ဆွေးနွေးပွဲမကျင်းပမီ နှစ်အတန်ကြာကပင် ဆင်ဖြူမရှင်မိဖုရားနှင့် ကင်းဝန်တို့ ခေါင်းချင်းရိုက်၍ တိုင်ပင်ထားသည် မှာ လည်း လွန်စွာသေချာလှ၏။

ဘဝရှင်မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် ဤသို့ နာမကျန်းမဖြစ်မီကပင် နန်းဆက်ခံမည့် နန်းညွန့် နန်းလျာ အိမ်ရှေ့မင်းသားကို ရွေးကောက်တ

င်မြောက်ထားသင့်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ ဆောင်ရွက်တော် မမူသနည်းဟု အများ သူငါတို့ အပြစ်တင်ဖွယ်ရာရှိလေ၏။ သို့ရာတွင် မင်းတရားကြီး၌ အိမ်ရှေ့မင်းသား ရွေးကောက်ထားခြင်းမရှိသည့် အတွက် မင်းတရားကြီး၌ အပြစ်ဆို၍ စိုးစဉ်းမျှ မရှိပေ။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော်မင်းတရားကြီးသည် ညီတော်ကနောင်မင်းသားအား “သီရိပဝရမဟာသုဓမ္မရာဇာ” ဘွဲ့နှင့် တကွ အိမ်ရှေ့အရာ အပ်နှင်းခဲ့ပြီး ဖြစ်၏။

ထိုအိမ်ရှေ့မင်းသား ပထမတောင် ရွှေရေးဆောင်မိဖုရား သားများ ဖြစ်ကြသည့် မျိုးအေးနှင့် မျိုးထင်တို့ သည် ၁၈၆၆ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၂) ရက်နေ့၌ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခဲ့ကြပြီး ဖြစ်၏။

အထက်ကဆိုခဲ့သော မျိုးအေးနှင့် မျိုးထင်ဆိုသည် မှာ ငယ်နာမည် အများ ဖြစ်ကြ၏။ တိုင်းပြည်က သိသာသောအမည်များမှာ မြင်းကွန်းနှင့် မြင်းခုံတိုင် မင်းသားများ ဖြစ်ကြ၏။

ထို့ကြောင့် ဘဝရှင်မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးအနေနှင့် တစ်စုံတစ်ယောက်သော မင်းညီမင်းသား ကို ထပ်မံ၍ အိမ်ရှေ့အရာအပ်နှင်းပါက အိမ်ရှေ့မင်းသားခန့်အပ်သည် နှင့် မတူဘဲ သေဒဏ်ပေးသည် နှင့် မခြားဖြစ်ပေရော့မည်။

ထိုအချိန်၌ နန်းတွင်း၌ ကာ ထီးမွေနန်းမွေဆက်ခံမည့် အိမ်ရှေ့မင်းသားကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ရန် အသင့်စောင့်နေသော နန်းတွင်းအုပ်စုတစ်စုသည် အမှန်တကယ်ရှိခဲ့လေသည် ။ ထိုအုပ်စုတွင် ဆင်ဖြူမရှင်မိဖုရားနှင့် ကင်းဝန်တို့ သည် ဦးစီးခေါင်းဆောင်များ ဖြစ်ပေတော့၏။

ထို့ကြောင့် ရှေ့နောက် မြော်မြင်တတ်သော ဘဝရှင်မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် ညီတော် ကနောင်မင်းသားအသတ်ခံရပြီးနောက် မည်သူတစ်စုံတစ်ယောက်ကိုမျှ အိမ်ရှေ့အရာ မအပ်နှင်းဝံ့တော့ပဲ ရှိတော်မူလေ

၏။

ထိုရက်ပိုင်းအတွင်း၌ပင် ဆင်ဖြူမရှင်မိဖုရားကြီးနှင့် ကင်းဝန်မင်းကြီးတို့ သည် ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး၏ အိပ်ဆောင်တော်သို့ ယင်းတို့ ၏ အမိန့်ကို မဖီဆန်ဝံ့သော လက်ပံစင်၊ စိန်တုံး၊ သရစိမ်းလဲချား၊ ငန်းစွန်းမိဖုရားများ နှင့် မြို့သစ်ဝန်ထောက်၊ ဘလဲ့ရွာစား၊ နန်းတွင်းသမားတော်၊ အနှိပ်တော်များကိုသာ ဝင်ခွင့်ပြုလေတော့၏။

ထို့နောက်တွင် ကား ကင်းဝန်နှင့် ဆင်ဖြူမရှင်မိဖုရားတို့ သည် မြောက်ဆောင်တော်မိဖုရားသား ဝန်းသိုမင်းသား၊ ဒုတိယမြောက်ဆောင်တော်မိဖုရားသား၊ မက္ခရာမင်းသား၊ ခုနစ်ရွာတိုက်စားမိဖုရား သား သုံးဆယ်မင်းသား၊ ပင်လယ်မင်းသား၊ မိုးလှိုင်မင်းသား၊ တောင်ညိုမင်းသားတို့ ကို မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ အိပ်ဆောင်တော်သို့ မရ ရသည့် နည်းနှင့် ဝင်ရောက်ပြောဆိုကာ အဖြစ်အပျက်အလုံးစုံ ကို တိုင်တန်းပြောဆိုကြလေတော့၏။

ထိုအခါ ဘဝရှင်မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် ကြေးတိုက်မှ မင်းညီမင်းသားများကို အမြန်ဆုံး လွှတ်ပစ်ရန် အမိန့်တော်ချမှတ်ပြီးလျှင် အသက်အန္တရာယ်စိုးရိမ်ရသော သုံးဆယ်မင်းသားကို ချင်းတွင်းကြောင်း၊ မက္ခရာမင်းသားကို တောင်တွင်းကြီးကြောင်း၊ ညောင်ရမ်းမင်းသားကို အောက်မြစ်စဉ်ကြောင်း၊ ဘုရင်ခံများ ခန့်အပ်ကြောင်းအမိန့်စာနှင့် မိမိတို့ အား စေလွှတ်သော ဒေသသို့ အမြန်ဆုံးသွားရန် အမိန့်တော်ချမှတ်လိုက်လေတော့၏။ ထိုအခါ အဆိုပါမင်းသားကြီး သုံးပါးနှင့် အတူ ကြေးတိုက်မှ လွတ်မြောက်လာခဲ့ကြသော မင်းညီမင်းသားတို့ သည် မြောက်ဥယျာဉ်တော်အတွင်း၌ ယင်းတို့ ၏ မိခင် မိဖုရားများ နှင့် တွေ့ဆုံကာ မိမိတို့ သည် ဤနန်းတွင်း၌ ကြာကြာနေလျှင်

အသက်ဆုံးရှုံးတော့မည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုတိုင်ပင်ကြကုန်၏။ ထိုသို့ တိုင်ပင်နေကြစဉ်၌ပင် ဆင်ဖြူမရှင်မိဖုရား နှင့် ကင်းဝန်တို့ သည် ထပ်မံဖမ်းဆီးရန်အတွက် မြို့ဝန်မင်း “သာအို” ခေါင်းဆောင်သော ပါးကွက်အာဏာသားတို့ အဖွဲ့ကို မယ်တော်များ နှင့် သားတော်များ စုဝေးနေရာ မြောက်ဥယျာဉ်တော်သို့ စေလွှတ် လိုက်လေတော့၏။ မြို့ဝန်မင်း သာအိုလည်း မက္ခရာမင်းသားအနီးသို့ ရောက် လာပြီးလျှင် ...

“ မင်းသားများ ... အမိန့်တော်ပါတယ် ... နာခံကြစေ ” ဟု ဆိုလိုက်ရာ မက္ခရာမင်းသားက...

“ ဘာအမိန့်တော်လဲ ... မဟုတ်ကဟုတ်က အမိန့်တော်တွေ၊ ခမည်းတော်ဘုရားဟာ နတ်ရွာစံဖို့ အသက်ငင်နေတဲ့ အချိန်မှာ ဘာအမိန့်တော်မှ မထုတ်နိုင်ဘူး။ ပြည့်တန်ဆာမနဲ့ သူခိုးနဲ့ ပေါင်းပြီး ထုတ်တဲ့ အမိန့်တွေပဲ ” ဟု ရေရွတ်ဆဲဆိုကာ အနီးရှိ ရေတကောင်းဖြင့် မြို့ဝန်မင်းသားအို၏ မျက်နှာကို တအားကုန် ရိုက်ချ လိုက်လေ၏။

ထို့နောက် သုံးဆယ်မင်းသားဘက်သို့လှည့်ကာ ...

“ ပြေးပေတော့ ” ဟု အချက်ပြလိုက်ရာ ပါးကွက်အာဏာသားများ ဝိုင်းထားသည့် အတွင်းမှ ပင် သုံးဆယ်မင်းသားသည် အတင်းဖောက်ထွက်၍ ပြေးလေတော့၏။

ပါးကွက်အာဏာသားများ လည်း သုံးဆယ်မင်းသား၏ နောက်သို့လိုက်ကာ လှံတိုများ ဖြင့်ပစ်၏။ သုံးဆယ်မင်းသားက ရှောင်၏။ ဓားများ ဖြင့်ခုတ်၏။ သုံးဆယ်မင်းသားက ခုတ်သောဓားများကို ဝင်၍ လုကာ ရှောင်တိမ်း၏။ ထိုအချိန်၌ မလှမ်းမကမ်း မန်ကျည်းပင်အောက်တွင် ရပ်၍ ငေးမောကြည့် နေသော သုံးဆယ်မင်းသား၏ အိမ်တော်မှ အသက်ဆယ်ခြောက်နှစ်အရွယ်ခန့်သာ ရှိသေးသော လက်ပါးစေ လူငယ်ကလေးသ

ည် မိမိအရှင်သခင်အတွက် ဝင်၍ တိုက်ခိုက်ရကောင်းနိုးနိုး၊ မိမိကဲ့သို့ အရပ်သားတစ်ဦးအနေနှင့် နန်းတွင်း၌ ဖြစ်ပွားသော တိုက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်လေ့ရှိမရှိ၊ ထို့ပြင် မင်းတရားကြီး၏ အမိန့်ဖြင့် လာရောက်ဖမ်းဆီးသော အာဏာသားများကို ဝင်ရောက်ခုခံပါက မင်းတရားကြီး၏ အမိန့်ကို ဖီလာဆန့်ကျင်ရာ ကျမကျကို သူငယ်တို့ ၏ နံ့နံ့ သောဦးနှောက်ဖြင့် စဉ်းစားနေစဉ်၌ပင် ယင်း၏ အရှင်သခင် သုံးဆယ်မင်းသားသည် ပါးကွက်အာဏာသားတို့ ၏ ဓားချက်၊ လှံချက်များမှ လွတ်မြောက်၍ လက်ခုပ်တစ်ဖောင်ခန့်မြင့်သော သစ်တပ်ဘက်သို့ ထွက်ပြေးသွားကြောင်းမြင်လျှင် ထိုသူငယ်လေးသည် မန်ကျည်းပင်အောက်တွင် ရပ်၍ တွေဝေနေရာမှ ဖြုန်းကန့် အကြံရကာ သုံးဆယ်မင်းသားရှေ့သို့အရောက် လေ၏ အဟု န်ဖြင့် သစ်တပ်ဆီသို့ ပြေးသွားပြီးလျှင် သစ်တပ်ကို ကျောဖြင့်မှီကာ ...

“ ကိုယ်တော်ဘုရား၊ ဒီကိုပြေးခဲ့ပါ ” ဟု ဟစ်အော်ရာ သုံးဆယ်မင်းသားလည်း ထိုသူငယ်ထံသို့ ရှေးရှု၍ ပြေလေ၏။ နောက်မှ လည်း အာဏာသားများ သည် ထက်ကြပ်မကွာလိုက်ကြကုန်၏။

သုံးဆယ်မင်းသားသည် ခြေကုန်သုတ်၍ ပြေးရာ သူငယ်ကလေးထံ သို့ရောက်လျှင် ထိုသူငယ်လေးက ...

“ ကျွန်တော်မျိုး၏ ပုခုံးပေါ်တက်ပြီး သစ်တပ်ကိုကျော်တော်မူပါဘုရား ” ဟု ဆိုကာ သုံးဆယ် မင်းသားအား ပွေ့ချီဆွဲမြောက်၍ မိမိပုခုံးပေါ်သို့ ဆတ်ခနဲ ဆွဲတင် လိုက်လေ၏။ သုံးဆယ်မင်းသားလည်း ထိုသူငယ်လေး၏ ပုခုံးကိုနင်းကာ သစ်တပ်ကိုလွှားကန့် ကျော်သွားလေတော့၏။

ထိုအချိန်၌ သစ်တပ်၏ အတွင်းဘက်တွင် သူငယ်ကလေးသာ ကျန်ရစ်ခဲ့၏။ ထိုအခါ ပါးကွက်အာဏာသားတစ်ဦးသည် သူငယ်ကလေး၏

ရင်ဝသို့ လုံတိုဖြင့် ချိန်ရွယ်၍ တအားထိုးစိုက် လိုက်လေတော့၏။
လျှင်မြန်သော သူငယ်ကလေးသည် ဘေးသို့အနည်းငယ်တိမ်းလိုက်ရာ
ထိုးလိုက် သောလုံတိုသည် သစ်လုံးနှစ်ခုအကြားသို့ စူးဝင်သွားလေ
တော့၏။

ထိုအခါ သူငယ်ကလေးသည် ထိုစူးဝင်သွားသော လုံကိုခုန်၍ နင်း
ကာ အာဏာသား၏ မေးကို “ခွပ်ကနဲ့ ” ခတ်၍ သစ်တပ်ကို လက်ဖြင့်
ထောက်ကာ လွှားကနဲ့ ခုန်ထွက်သွားလေတော့၏။ ထိုသို့
ခုန်ထွက်သွားပြီး သစ်တပ်အပြင် မြေပြင်ပေါ်သို့ကျသောအခါ၌
သင်းရှေ့မှ ခုန်ထွက်၍ လွတ်မြောက် သွားပြီဟု ထင်ရသော ယင်း၏ အ
ရှင်သခင်သုံးဆယ်မင်းသားသည် မြေပေါ်သို့အကျ၌ ခြေသပွတ်တိုင်လ
ည်၍ မထနိုင်ရှိသည့် အဖြစ်ကိုတွေ့ရာ ထိုသူငယ်ကလေးသည် အရှင်သ
ခင်ဖြစ်သူ သုံးဆယ်မင်းသားအား ပြေး၍ ထမ်းပိုးလေ၏။ ထိုအခါ သုံး
ဆယ်မင်းသားက ...

“ မောင်မင်းရဲ့ ကျေးဇူးသစ္စာ စောင့်သိပုံကို ချီးကျူးသကွယ်၊ သို့
သော်လည်း ငါ့ကို မောင်မင်း ထမ်းနေရင် နှစ်ယောက်စလုံးအသက်ဆုံး
ရှုံးရမယ်၊ ဘယ်မှာ အကျိုးထူးတော့မှာ လဲ၊ ဟောဟိုမှာ မြင်လား၊ ဓား
တွေလုံတွေနဲ့ လာကုန်ကြပြီ၊ ဓားကြီးကိုမြှောက်ပြီး ရှေ့ဆုံးကပြေးလာ
တာဟာ ကင်းဝန်ရဲ့ ညာလက်ရိုးသံတော်ဆင့် ဖိုးမောင်မဟုတ်လား၊
မောင်မင်းအလွတ်ပြေးပေတော့ ” ဟု ဆိုသော်လည်း သူငယ်ကလေးသ
ည် အရှင်သခင်ကို ရန်သူ့လက်၌ မထားရက်ရှာပဲ ထမ်းပိုးရန် ကြိုးပမ်း
နေသဖြင့် သုံးဆယ်မင်းသားက ...

“ မောင်မင်း မမိုက်ချင်နဲ့ ၊ အခုငါပြောတာဟာ အမိန့်လို့ သဘော
ထားပြီး ငါ့စကား နားထောင်ပေတော့၊ အမိန့်မနာခံတတ်တဲ့ ကျွန်မျိုးကို

ငါသေခါနီးမှာ မြင်မသွားချင်ဘူး၊ မောင်မင်းမပြေးသေးဘူး လား ” ဟု
ငေါက်လိုက်ရာ သူငယ်ကလေးလည်း သုံးဆယ်မင်းသားအနီးသို့ မကပ်
ဝံ့တော့ဘဲ တွေ့တွေ့ကြီးရပ်နေလေတော့၏။ ထိုအခါ သုံးဆယ်မင်းသား
က ...

“ ဟယ် ... ကျွန်မိုက်၊ ငါကပြေးဆိုတာ မပြေးသေးဘူးလား၊ မောင်မ
င်းတို့ ကျွန်များ ဟာ အရှင်သခင်နိမ့်ပါးလာရင် အမိန့်ကိုမနာခံချင်ကြ
တော့ဘူး ” ဟု ဝမ်းနည်းသံကြီးဖြင့်ပြောရာ သူငယ်ကလေးသည် ယင်း
၏ အရှင်သခင်အား ကပျာကယာဦးချ၍ ပြေးလေတော့၏။

ထိုအခါ ပါးကွက်အာဏာသားများ လည်း သူငယ်ကလေးနောက်သို့
လိုက်သူလိုက်ကြ၏။ သုံးဆယ်မင်းသားထံသို့ သွားသူသွားကြ၏။ သူင
ယ်ကလေးသည် သုံးဆယ်မင်းသားအား မထားရက် ဘဲ လှည့်ကြည့်လှ
ည့်ကြည့်ဖြင့် ပြေးရရှာ၏။ ထို့ကြောင့် ရှေ့ဆုံးမှ ပြေးလိုက်သွားသော ပါး
ကွက် အာဏာသားနှစ်ဦးသည် သူငယ်ကလေးအား မီ၍ သွားကြလေ၏
။

ထိုအခါ ယင်းပါးကွက်အာဏာသားနှစ်ဦးသည် ထိုသူငယ်ကလေး
အား ပြိုင်တူ ဓားဖြင့် ဝင်ခုတ်လေ၏။ သူငယ်ကလေးလည်း
ကြောက်ရွံခြင်းမရှိပဲ ထိုသူနှစ်ဦး၏ မျက်နှာကိုခြေဖြင့်ခုန်၍ တစ်ပြိုင်န
က်တည်း ကန်ချ လိုက်လေ၏။ ထို့ကြောင့် ပါးကွက်အာဏာသားနှစ်ဦး
သည် လဲကျသွားလေ၏။ သူငယ်ကလေးကလည်း ဆက်၍ ပြေးရလေ၏
။ ထိုအခါ သစ်တပ်အပြင်ဘက်တွင် လှံများ ၊ ဓားများ ဖြင့် အထောက်ခံ
ထားရသော သုံးဆယ်မင်းသားက ...

“ လူလေးပြေး၊ ပြေး၊ လွတ်အောင်ပြေးကွဲ့ ” ဟု အားပေးနေစဉ်၌ပင်
ပါးကွက်အာဏာသား များ သည် သုံးဆယ်မင်းသားအား တရွတ်တိုက်၍

ဆွဲခေါ်သွားကြလေ၏။

ထိုသူငယ်လေးမှာ မူ အသထိုက်မြင်း၏ အဟု နံဖြင့် ပါးကွက်အာ
ဏာသားများ လိုက်၍ မမီအောင် လယ်နှစ်ကွက်သုံးကွက်စာမျှဖြတ်၍
အပြီးအပိုင်ပြေးထွက် ပျောက်ကွယ်သွားလေတော့သတည်း။

*

ဆရာဘွတ်နှင့် တွေ့ဆုံခြင်း

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် သုံးဆယ်မင်းသား၏ အိမ်တွင် စေခိုင်းသော လက်ပါးစေ သူငယ်ကလေးမှာ ကျွန်ုပ် “ မာလိန်မှူးထူးစိန် ” ပင်ဖြစ်ပေ၏။

ကျွန်ုပ်သည် ပါးကွက်အာဏာသားတို့ ကို မျက်ခြည်ပြတ်အောင်ပြေးခဲ့ပြီးနောက် ချုံကွယ်တစ်ခု၌ တနေကုန်ပုန်းအောင်းနေရလေ၏။ ညအခါသို့ ရောက်သောအခါ၌ မူ ထိုချုံပုတ်အတွင်းမှ ထွက်၍ မင်းညီ မင်းသားများအား ပညာသင်ပေးသော ဆရာမှတ်ကြီးခေါ် ဒေါက်တာမတ် (Doctor Marks) နေထိုင်ရာ အိမ်ဆီသို့ တိတ်တဆိတ် ဝင်ရောက်ရလေ၏။

သို့ရာတွင် ထိုအချိန်၌ ဒေါက်တာမတ် မရှိတော့ပေ။ ယင်း၏ နေရာ၌ ခရစ်ယာန်သာသနာပြု ဘုန်းတော်ကြီး (Reverend Colbeck) ကိုးလ်ဘက်ဆိုသူ ဆက်ခံရောက်ရှိနေပြီ ဖြစ်လေ၏။

ထိုဘုန်းတော်ကြီးသည် တိုင်းရေးပြည်ရွာ မငြိမ်မသက်ဖြစ်နေသောကြောင့် ခြံဝင်းတံခါးကို လုံအောင်ပိတ်ထား၏။ ။ ခြံဝင်းအတွင်း၌ လည်း အလွန်ဆိုးသော ခွေးကြီးတစ်ကောင်ကို မွေးထားလေ၏။ ကျွန်ုပ်သည် ခြံဝင်းကို လွှားခနဲ့ ကျော်၍ ဝင်လိုက်ရာ ခွေးကြီးသည် “ ဝုတ်ခနဲ့ ” တစ်ချက်အသံ ပြု၍ ကျွန်ုပ်အား ပြေး၍ ဟပ်လေ၏။ သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်သည် ထိုခွေးကြီး၏ ပါးစပ်ကို အရအမိဖမ်း၍ အာနှစ်ခုကို လှန်၍ ဖြုတ်ထားနိုင် လိုက်လေ၏။

ထိုအချိန်၌ မှာ ပင် အိမ်မကြီးအတွင်းမှ သာသနာပြု ဘုန်းတော်ကြီး ထွက် လာပြီးလျှင် ...

“ အလို ... ငရဲ၊ ငါ့ခွေးကို ပါးစပ်ဖြထားပါလား ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ သော အင်္ဂလိပ်စကားကို ရေရွတ်လေ၏။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့်ပင် ...

“ကျွန်ုပ်ဟာ ရန်သူမဟုတ်ပါဘူး၊ သုံးဆယ်မင်းသားရဲ့ အိမ်တော်မှာ ခိုင်းတဲ့ လက်ပါးစေ ကျွန်တစ်ယောက်ဖြစ်ပါတယ်။ အကူအညီအလို့ ငှာ လာရောက်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသော အင်္ဂလိပ်စကားကို ကြိုးစား၍ ပြောလိုက်ရာ ဘုန်းတော်ကြီး ကိုးလ်ဘက်သည် အစ၌ ယုံကြည်ဟန်မရှိ သေးဘဲ အနည်းငယ် မေးမြန်းစစ်ဆေးပြီးမှ ကျွန်ုပ်အား ယင်းအိမ်အတွင်းသို့ ခေါ်ဆောင်သွားကာ အကျိုးအကြောင်းမေးမြန်းလေ၏။ ကျွန်ုပ်သည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် အဖြစ်အပျက်များကို ဘုန်းတော်ကြီးအား ပြောပြလေ၏။

ဤနေရာ၌ သုံးဆယ်မင်းသား၏ အိမ်တော်စေ ကျွန်ကလေးသည် မည်သို့မည်ပုံ အင်္ဂလိပ် ဘာသာစကားကို တတ်ကျွမ်းသနည်းဟု မေးဖွယ် ရာရှိ၏။

ကျွန်ုပ်သည် မက္ခရာမင်းသားကြီးနှင့် မျက်မှန်းတန်းမိသည့် အား လျော်စွာ ယင်းစေခိုင်းသည့် တာဝန်များကိုလည်း မကြာခဏ ဆောင်ရွက်ပေးရလေ၏။ မက္ခရာမင်းသားကြီးမှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ စကားကို ထုံးလိုခြေရေလိုနှောက်နိုင်သည် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်အား အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား သင်ကြားပေးလေ၏။ နန်းတွင်းသားမင်းညီမင်းသားများမှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား တတ်ကျွမ်းကြလေ၏။ ထိုအထဲတွင် မက္ခရာမင်းသားနှင့် ပခန်းမင်းသားကြီးတို့ သည်

ထင်ရှားကြလေ၏။ ပခန်း မင်းသားကြီးဆိုလျှင် ကာလကတ္တားမြို့ ဒီဝီ တံကောလိပ် (Deveton College) တွင် အင်္ဂလိပ်စာ (၄)နှစ်ခန့် သင်ကြား ခဲ့ဖူး၏။ ထို့နောက်မှ ပြင်သစ်ပြည် (Pantheon Institution) ပက်သီယွန် အင်စီကျူးရှင်း လောကဓာတ်ပညာကျောင်းကြီးတွင် ငါးနှစ်တိုင်တိုင် လောကဓာတ်ပညာကို သင်ယူ ဆည်းပူး၍ မာစတာခေါ်သောဘွဲ့ကို ရခဲ့ ဖူးလေ၏။

ထို့နောက် (Central Imperial School Of Arts And Manufactures) ခေါ် ကျောင်းတော်ကြီးတွင် လည်း သုံးနှစ်ဆက်တိုက် ပညာသင်ကြား ရာ ဒီပလိုမာခေါ်သော အောင်လက်မှတ်ကိုလည်း ရခဲ့လေ၏။

ထို့ကြောင့် နန်းတွင်းသုံး သုံးဆယ်မင်းသား၏ အိမ်၌ နေသော ကျွန်ုပ် အဖို့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ စကားပြောတတ်ဆိုတတ်ရန်မှာ များစွာခက်ခဲ သောအရာမဟုတ်ကြောင်း ရိပ်စားမိလောက်ပေပြီ။

သာသနာပြုဘုန်းတော်ကြီး ကိုလ်းဘက်သည် ကျွန်ုပ်အား စားဖွယ် သောက်ဖွယ်နှင့် ငွေကြေး အသပြာ အဝတ်အထည် စသည် တို့ ကို ပေး လေ၏။ ထို့နောက် ညတွင်းချင်းပင် အင်္ဂလိပ်လူမျိုး မစ္စတာရှော့ (Shaw) ထံသို့ ပို့ပေးလေ၏။ မစ္စတာရှော့သည် ကျွန်ုပ်အား ရုပ်ဖျက်ပြီးလျှင် ထို အချိန်က မန္တလေးနေပြည်တော်နှင့် ရန်ကုန်ပြေးဆွဲနေသော ဧရာဝတီ မီးသင်္ဘောဖြင့် ကျွန်ုပ်အား ရန်ကုန်သို့ ပို့ပေး လိုက်လေတော့၏။

ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်လည်း အသက်ဘေးမှ သီသီကလေး လွတ်မြောက် ခဲ့လေတော့၏။ ကျွန်ုပ် ရန်ကုန်သို့ ရောက်ရှိသောအခါ၌ ရန်ကုန်မြို့၏ လမ်းများ သည် ကတ္တရာစေးလမ်းများ ခင်းပြီးဖြစ်ရုံမက စနစ်ကျသော မြို့ကွက်ကြီးပင် ဖြစ်နေပြီဖြစ်လေ၏။ ထိုမြို့ကြီးကို ကျွန်ုပ်မမွေးမီ ဆယ်နှစ်ခန့်က ရန်ကုန်မြို့ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့တွင် ပါဝင်သည့် အင်္ဂလိပ်

ဆေးတပ်မှ ဒေါက်တာဝီလျံမောင်ဂိုမာရီ ဦးဆောင်၍ မြို့ကွက်များ ဖော် ခဲ့သည် ဟု သိရသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းသည် ထိုမြို့ကွက်ဖော်နေစဉ် တစ်နှစ်အတွင်း၌ပင် မြန်မာပြည်မှ ပြန်၍ သွားရသည် ဖြစ်ရာ ယင်း၏ လုပ်ငန်းကို ဘင်ဂေါအင်ဂျင်နီယာ တပ်ကို အုပ်ချုပ်သည့် မျက်နှာဖြူစစ်ဗိုလ် လက်ဖတင်နှင့် အေဖရေဆာ ဆိုသူက ဆက်လက်၍ ဆောင်ရွက်ရသည် ဆို၏။

၁၈၇၄ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့ လမ်းများအားလုံး ကတ္တရာလမ်းခင်းပြီးဖြစ်ကြောင်း သိရလေ၏။ ထိုနောက် ထိုလမ်းကြီးများကို မျက်နှာဖြူစစ်ဗိုလ်လူကြီးများ နှင့် လူကြီးလူကောင်းတို့ ၏ အမည်များကို တပ်၍ မှ ညှိခေါ်ခဲ့လေတော့၏။

နောင်လာနောက်သားတို့ သည် ထိုအမည်များ နှင့် ထိုလမ်းများ မည်သို့မည်ပုံ ဆက်စပ်သည် ကို သိရှိရန် မလွယ်ကူရကား ထိုလမ်းများ ၏ အမည်မှ ညှိခေါ်ပုံတို့ ကို အတတ်နိုင်ဆုံး ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖော်ပြရန် ဆန္ဒရှိသည့် အားလျော်စွာ ဖော်ပြလိုက်ရပေတော့၏။

ရန်ကုန်မြို့ကြီးတည်ဆောက်ခြင်းလုပ်ငန်း၌ ငွေအမြောက်အမြားလှူခဲ့သော ဂျူးဒါအီစီကယ် (Judah Ezekiel) ခေါ် ဂျူးလူမျိုးသူဌေးကြီးအား ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် လမ်းတစ်လမ်းကို ဂျူးဒါအီစီကယ်လမ်းဟု ကင်ပွန်းတပ်ခဲ့ကြလေ၏။

-ရန်ကုန်အရေးပိုင် တီပီစပတ် (T.P Sparks) ကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် စပတ်လမ်းဟူ၍ လည်းကောင်း၊

-ချန်ဝီယံမာလိန်မှူး ဟာဂိုးလူးဝစ် (Capt: Horold Lewis) ကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် လူးဝစ်လမ်း၊

-လက်ထောက်မင်းကြီး ဂျေအီးဘား (J.E Barr) ကို ဂုဏ်ပြုသောအား

ဖြင့် ဘားလမ်း၊

-အကောက်မင်းကြီး ရောဘတ်ဆင်မြူရယ် အက်ဒ်ဝပ် (Roberts Samules Edwards) ကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် အက်ဒ်ဝပ်လမ်း၊

-ဘင်္ဂလားစစ်တပ်မှ ကပ္ပတိန် သောမတ်(စ်)လတ္တာ (Capt: Thomas Latter) ကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် လတ္တာလမ်း၊

-စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဆာဟင်နရီသောမတ်(စ်)ဂေါ်ဒွင် (Sir Henry Thomas Godwin) ကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ဂေါ်ဒွင်လမ်း၊

-၁၈၅၆ ခုနှစ်တွင် ခရစ်ယာန်သာသနာပြု စိန်ပေါလ်(လ်)ကျောင်းကို တည်ထောင်သော အင်္ဂလိပ်ဘုန်းတော်ကြီး ဘီရှော့ဘီကင်းတက် (Bishop Bigandet) ကို အကြောင်းပြု၍ ဘီဂမ်းဒက်လမ်း၊

-အင်ဂျင်နီယာစစ်တပ်မှ အကြီးအချုပ်ဖြစ်သော လက်ဖတင်နင်ကာ နယ်(လ်) ဗိုလ်မှူး ဒဗလျူအက်(စ်)အော်လီဖင့် (W.S Oliphant) ကို အကြောင်းပြု၍ အော်လီဖင့်လမ်း၊

-အင်ဒီယာဘုရင်ခံချုပ် လင်းစဒေါင်း (Lansdowne) ကို အကြောင်းပြု၍ လင်းစဒေါင်းလမ်း၊

-မြူနီစီပယ်လူကြီး အက်ဖ်အက်ဖ်ဂွတ်တလိပ် (F.F. Goodliffe) ကို အကြောင်းပြု၍ ဂွတ္တလစ်ဖ်လမ်း၊

-စစ်ဗိုလ်ကြီး ဆာအာစီစတီးဝပ် (Sir R.C Stewart) ကို အကြောင်းပြု၍ စတီးဝပ်လမ်း၊

-ဆေးတပ်ဗိုလ်မှူး ဂျေလန်ကစ္စတာ (Co:J.Lancaster) ကို အကြောင်းပြု၍ လန်ကစ္စတာလမ်း။

-အင်ဒီယာဆိုင်ရာအတွင်းဝန် လော့ရင်ဒိုချာချီ (Lord Ran Dolph Chur Chill) ကို အကြောင်းပြု၍ ချာချီလမ်း စသည် တို့ ဖြစ်လေသည်။ ။

ကျွန်ုပ်သည် ရန်ကုန်မြို့သို့ ရောက်သောအခါ၌ အထက်မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကွာခြား၍ သပ်သပ်ရပ်ရပ် သန့်သန့်ပြန့်ပြန့်နှင့် စည်စည်ကားကားဖြစ်နေသော အခြင်းအရာကိုမြင်လျှင် ကျွန်ုပ်နိုင်ငံအား သိမ်းပိုက်သော အင်္ဂလိပ်လူမျိုးများ အပေါ်၌ ...

“ ဪ ... သင်းတို့ လည်း တို့ လူမျိုးအရှင်သခင်မဟုတ်ပေမယ့် တိုင်းသူပြည်သားတွေအတွက် အတော်ကို လုပ်ပေးရှာသားပဲ ” ဟု စိတ်ထဲမှ ကျိတ်၍ သဘောကျသလိုဖြစ်မိကြောင်း ဝန်ခံရပေမည်။

ရန်ကုန်သို့ရောက်လျှင် ကျွန်ုပ်သည် ကျွန်ုပ်နှင့် သိကျွမ်းဖူးသော ဦးပုညဆိုသည့် ဦးပဉ္စင်း တစ်ပါး ဗဟန်းဘက်၌ နေထိုင်သည် ကိုသိရသဖြင့် သွားရောက်ရှာဖွေရာ ထိုဦးပဉ္စင်းကို များစွာရှာဖွေ မနေရဘဲ အခန့်သင့်တွေရသောကြောင့် ယင်း၏ ကျောင်း၌ပင် မှီခိုကပ်ရင်း နေရလေ၏။ ။

ယင်း၏ ကျောင်းသည် ကန်တော်ကြီး၏ အစပ်တွင် ဆောက်လုပ်ထားသည် ဖြစ်ရာ ညအခါများ ၌ ကျောင်းအနီးရေစပ်သို့ဆင်းကာ ငါးလာ၍ ဖမ်းသူများ ရှိတက်လေရာ ဦးပဉ္စင်း ဦးပုညက ကျွန်ုပ်အား

“ ညတိုင်း လာပြီ ငါးဖမ်းတဲ့ ပါဏာတိပါတာသမားတွေကို မင်းကလင်းလေးနဲ့ ပစ်ပေတော့၊ သို့ကလို ပစ်ဆိုလဲ နေ့လယ်နေ့ခင်း ကျောင်းဝေယျာဝစ္စလုပ်ပြီးတဲ့ အခါ ရွံ့စေးနဲ့ လောက်စာလုံး လုံးကွယ်၊ အဲဒီလိုလုပ်တဲ့ အခါမှာ ရွံ့ချည်းလုပ်ရင် လောက်စာလုံးက ပေါ့တယ်ကွယ်၊ လင်းလေးက သန်တယ်ကွ၊ အဲဒါကြောင့် ပစ်လို့ မကောင်းဘူး၊ ဒါကြောင့် လောက်စာလုံး လုံးတဲ့ အခါမှာ ရွံ့ချည်း မလုံးနဲ့ ကွယ် ” ဟု မှာ သဖြင့်

ကျွန်ုပ်သည် နှေးခင်းနှေးလည်၌ လောက်စာလုံး လုံး၍ ညအခါ၌ ကန်
တော်ကြီးအတွင်းသို့ ဆင်း၍ ငါးဖမ်းသောသူများကို လင်းလေးဖြင့် ပစ်
ခတ်သော တာဝန်ကို ယူရလေ၏။

တစ်ညသ၌ ကျွန်ုပ်သည် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းနှင့် မလှမ်းမကမ်း
ရေကန်စပ်တွင် လှုပ်လှုပ်ရွရွ အသံကြားသဖြင့် လင်းလေးကိုကိုင်၍ ထို
လှုပ်လှုပ်ရွရွအသံကြားသဖြင့် လင်းလေးကိုကိုင်၍ ထိုလှုပ်လှုပ်ရွရွအသံ
ဆီသို့ နှစ်ချက်သုံးချက်ဆက်တိုက်ပစ်ခတ် လိုက်လေ၏။ ချက်ကောင်း
ကို ထိမှန်သွားပြီဖြစ်ကြောင်းလည်း ကျွန်ုပ်ကောင်းစွာသိ၏။
အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် ထိုငါးသူခိုးများ သည်
ကသုတ်ကရတ်ကမ်းပေါ်သို့ ပြေးတက်သွားပြီးလျှင် မီးခွက်များ ထွန်းညှိ
ကာ စကားပြောဆိုနေကြသည် ကို တွေ့ရလေ၏။

ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်လည်း လေးနှင့်ပစ်သည် ကို မပြေးပဲ ကမ်းပေါ်တ
က်ကာ လှုပ်လှုပ်ရွရွလုပ်နေ သူများကို မကျေမနပ်ဖြစ်၍ မည်သို့သောခြ
င်အရာဖြစ်သည် ကို သိလိုသောကြောင့် ကျောင်းအပြင်ဘက်သို့ထွက်ပြီး
ထိုလူများ ရှိရာသို့သွားရာ တစ်ယောက်သောသူမှာ ကျွန်ုပ်၏ လောက်
စာလုံးစာမိ၍ နဖူးပေါက်ကာ သွေးများ စီးကျလာသည် ကိုတွေ့၍ ကျန်
နှစ်ယောက်က ပြုစုနေသည် ကိုတွေ့ရလေတော့၏။

ကျွန်ုပ်လည်း ထိုသူတို့ ကို အကဲခတ်ကြည့်ရှုရာ ယင်းတို့ ထံ၌ ငါးဖ
မ်းသောပိုက်များ ၊ ယက်သဲများ ၊ ငါးမျှားတံများကို မတွေ့ရသဖြင့် တံငါ
သည် များ မဟုတ်ကြောင်းကို ရိပ်စားမိလေ၏။

ထိပ်ပေါက်သွားသူမှာ ကရင်လူမျိုးတစ်ဦးဖြစ်ကြောင်းကိုမူ ကျွန်ုပ်
ကောင်းစွာသိလေ၏။ ကျန်တစ်ယောက်မှာ မူ မည်သည့် လူမျိုးဖြစ်သည်
ကို မဆိုနိုင်သော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုး တချို့ဖြစ်ကြော

င်းကို ကျွန်ုပ်ကောင်းစွာ သဘောပေါက်မိပြီးဖြစ်လေ၏။ ကျန်တစ်ယောက်မှာ မူ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးဖြစ်ပေ၏။

ထိုအင်္ဂလိပ်ကြီးသည် ကျွန်ုပ်အား ခြေဆုံးခေါင်းဆုံးကြည့်ပြီးလျှင် လွန်စွာပီသသော မြန်မာစကားဖြင့် ...

“ လူကလေး၊ မင်းပစ်လိုက်တာလား ” ဟု မေးလေ၏။ ကျွန်ုပ်ကလည်း ...

“ ဟုတ်တယ် ... ကျုပ်ပစ်လိုက်တာပဲ၊ ခင်ဗျားတို့ ကို ငါးသူခိုးတွေ အောက်မေ့လို့ ပစ်လိုက်တာပဲ ” ဟု ပြောလိုက်ရာ အင်္ဂလိပ်ကြီးသည် ခေါင်းကိုခါယမ်း၍ ...

“ မောင်မင်း အလွန်ပဲမှားတယ်၊ ငါတို့ ဟာ မောင်မင်းထင်သလို ငါးခိုးတဲ့ လူတွေ မဟုတ်ဘူး ၊ ဟောဟိုမှာ ထိပ်ပေါက်သွားတဲ့ လူဟာ ကောင်းကင်ဘုံနဲ့ ခရစ်တော်ကို ယုံကြည်သူဖြစ်တဲ့ အတွက် ခရစ်ယာန်သာသနာကို သွတ်သွင်းဖို့ ၊ နှစ်ခြင်းမင်္ဂလာခံယူဖို့ ငါတို့ အလုပ်လုပ်နေကြတယ် ” ဟု ပြောရာ ကျွန်ုပ်က ...

“ ဒီလိုဆိုလည်း ကျုပ်မှားတာပေါ့ဗျာ၊ ခင်ဗျာတို့ ကလည်း ဘာဖြစ်လို့ ညကြီးမိုးချုပ်မှ လုပ်ရတာလဲ၊ အခုအချိန်ဟာ သုံးဗဟိုရ်ပဲ ရှိသေးတယ် ” ဟု ပြောလိုက်လျှင် အင်္ဂလိပ်ကြီးက ခေါင်းကိုယမ်း၍

“ ဘာ သုံးဗဟိုရ်လဲ ... ငါမသိဘူး... အခု မနက်လေးနာရီကျော်နေပြီ ... ငါးနာရီထိုးတော့မယ် လူကလေး... ” ဟု ပြောလေ၏။

“ ဪ ... သိပြီ ... သိပြီ ... ခင်ဗျာပြောတဲ့ နာရီက ကုလားနာရီဗျ ” ဟု ကျွန်ုပ်က ပြောလိုက်ရာ အင်္ဂလိပ်ကြီးက ...

“ ကုလားနာရီ မဟုတ်ဘူး ... ငါ့နာရီဖြစ်တယ် ...” ဟု ပြန်၍ ပြောလေ၏။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က ...

“ အင်းလေ ... ခင်ဗျာလည်း ကုလားပဲမဟုတ်လား ... ” ဟု ပြောရာ ထိုအင်္ဂလိပ်ကြီးက ခေါင်းကို ခါယမ်း၍ မျက်နှာကြီးရှုံ့မဲ့ပြီးလျှင် ...

“ မဟုတ်ဘူး လူကလေး ... အိန္ဒိယပြည်က ငါတို့ ခေါ်လာတဲ့ လူတွေကို မောင်မင်းတို့ က ကုလားလို့ ခေါ်တယ် မဟုတ်လား ... ငါတို့ က ဘယ်လိုကုလားဖြစ်မလဲ ” ဟု မေးပြန်လေ၏။

“ ခင်ဗျားပြောတာဟုတ်ပါတယ် ... အိန္ဒိယကလာတဲ့ ကုလားကို ကုလားနက်လို့ ခေါ်တယ်၊ ခင်ဗျာတို့ ကိုတော့ ကုလားဖြူလို့ ခေါ်တယ်၊ ခင်ဗျာ ဘာငြင်းဦးမလဲ” ဟု ကျွန်ုပ်က ပြောလိုက်ရာ အင်္ဂလိပ်ကြီးက ...

“ လူကလေး တို့ လူမျိုးဟာ ကိုယ့်လူမျိုးကလွဲရင် ကျန်တဲ့ လူမျိုးအားလုံးကို ကုလားလို့ ခေါ်တယ်နဲ့ တူတယ်၊ ဒီလိုဆိုရင် ကျုပ်ရဲ့ နာရီကို အမှန်အကန်ခေါ်ရင် ကုလားဖြူနာရီလို့ ခေါ်ရမှာ ပေါ့ ... ” ဟု ပြောရာ ယင်းတို့ နှင့် အတူပါလာသော မည့် သည့် လူမျိုးမှန်းမသိရသော ဥပမိရုပ်ကောင်းကောင်း လူက...

“ ဒီလိုလုပ်ပါလား ... သူငယ်ရယ်၊ ကုလားနာရီလို့ ခေါ်တော့ နှုတ်မှာ ဝါစာသီလိထမဖြစ်ဘူးကွဲ့၊ အဲဒီတော့ ခေါ်လို့ နှုတ်ချောရလေအောင် ဒီလိုခေါ်ရင် မကောင်းဘူးလား ” ဟု ဆိုကာ အင်္ဂလိပ်ကြီးထံမှ နာရီကိုတောင်းယူ၍ ကျွန်ုပ်အား ကိုင်ကြည့်ရန်ပေးလိုက်ပြီးလျှင်

“ ဟောဒီ ... အိမ်မြှောင်အမြီးကလေးတွေ၊ အချောင်းကလေးတွေက နာရီကို ဖော်ပြတယ်ကွ၊ အဲဒါလေးတွေ လည်စေဖို့ ခွက်အထဲမှာ စက်တစ်မျိုးရှိတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီနာရီကို စက်နာရီလို့ ခေါ်ရင် ပိုပြီးယဉ်ကျေးမယ် ” ဟု ပြောသဖြင့် ကျွန်ုပ်လည်း လက်ခံရလေတော့၏။

ထိုနောက် ထိုလူကပင်စတင်၍ ကျွန်ုပ်အား ယင်း၏ အမည်ကို ပြောပြလေ၏။ ယင်း၏ အမည်မှာ “ ဦးနေ ” ဟူ၍ ဖြစ်၏။ ထိပ်ပေါက် သွားသော ကရင်အမျိုးသား၏ အမည်မှာ “ ကိုလူဝါ ” ဟူ၍ ဖြစ်လေ၏။ အင်္ဂလိပ်ကြီးမှာ ခရစ်ယာန်သာသနာပြုဘုန်းကြီး ဖြစ်၏။ ယင်း၏ အမည်မှာ “ဘွတ်” ဟု သိရလေ၏။

ထိုအခါ၌ ကျွန်ုပ်သည် မိမိတို့ အလုပ်ကို မိမိတို့ ဘာသာဆက်၍ လုပ်ရန်နှင့် တကွ ကျွန်ုပ်လေးနှင့် ပစ်ခံခြင်းမှာ လည်း ငါးခိုးသူများ ထင်၍ ပစ်ခံကြောင်း တောင်းပန်လေ၏။ ယင်းတို့ ကလည်း မှားယွင်းခြင်းကြောင့် အပြစ်မရှိကြောင်း ပြောလေ၏။ ထိုနောက် ယင်းတို့ သည် ဘက်တီဝမ်းခေါ် နှစ်ချင်းမင်္ဂလာအခမ်းအနားကို ပြန်လည်း ၍ ဆောင်ရွက်ကြလေ၏။ ပြီးလျှင် ကျွန်ုပ်အား ဦးနေ ဆိုသောလူကြီးက ကျွန်ုပ်အနီးသို့ကပ်ကာ ...

“ ဒီမှာ သူငယ်၊ ဟောဒီဘွတ်ကြီးနဲ့ သိရတာ အကျိုးမနည်းဘူးကွ၊ သူကမင်းပြောတဲ့ ကုလားဖြူအစိုးရပိုင်းမှာ အတော့ကို ပေါက်ပေါက်ရောက်ရောက်ရှိတယ်၊ အလုပ်အကိုင်အတွက် အကူအညီလိုရင် သူက အများကြီးအကူအညီပေးနိုင်တယ် ” ဟု တီးတိုးလေသံဖြင့် ကျွန်ုပ်အား သင်ဉာဏ်ပေးလေ၏။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က ယင်းဦးနေ အား ...

“ မိတ်ဆွေဖြစ်ဖို့ ကတော့ ကျုပ်လည်း လိုလားပါတယ်ဗျာ၊ ဒါပေမဲ့ ကုလားဖြူဆိုမှာ အလုပ်တောင်းပြီး ကုလားဖြူကျွန်လုပ်ဖို့ တော့ ကျုပ်စိတ် မပါဘူး ” ဟု ပြောလိုက်ရာ ဦးနေဆိုသောလူကြီးသည် ကျွန်ုပ်အား သရဲတစ္ဆေကိုတွေ့ရသည့် အလား မျက်လုံးပြူး၍ ကြည့်နေလေတော့၏။ ထိုနောက်မှ

“ အဲ ... မင်းက ဆွေတော်မျိုးတော်ထဲကများ လား ” ဟု မေးရာကျွန်ုပ်

ပ်က ...

“ မဟုတ်ရပါဘူးဗျာ၊ ဒါပေမဲ့ ကျုပ်ဟာ သုံးဆယ်မင်းသားရဲ့ အိမ်တော်စေ ကျွန်ဗျာ၊ ကျုပ်သခင်ကွပ်မျက်ခံရလို့ ဒီကိုထွက်ပြေးလာတာ၊ တစ်ခုတော့ရှိတယ်၊ ကျုပ်ဒီကိုပြေးလာဖို့ အတွက်တော့ ကိုးလ်ဘက်ဆိုတဲ့ ဘုန်းကြီးက အကူအညီပေးလိုက်တာပဲ ” ဟု ပြောလိုက်ရာ သာသနာပြုဘုန်းကြီးဘွတ်သည် ကျွန်ုပ်အား ...

“ လူကလေး ကိုးလ်ဘက်နဲ့ သိသလား ” ဟု မေးရာ ကျွန်ုပ်က အင်္ဂလိပ်စကားဖြင့် ...

“ ဟုတ်ကဲ့ သိပါတယ်၊ ကျုပ်အသက်ကိုကယ်လိုက်တာ သူပါပဲ ” ဟု ပြောလျှင် ဘွတ်သည် ကျွန်ုပ်အား လွန်စွာသဘောကျ၍ ...

“ မောင်မင်း အင်္ဂလိပ်စကားတတ်သားပဲ၊ အစိုးရဆီမှာ အလုပ်လိုချင်သလား၊ ငါအများကြီး ကူညီနိုင်တယ် ” ဟု ပြောရာ ကျွန်ုပ်က ...

“ ကျုပ် အစိုးရဆီမှာ အလုပ်မလိုချင်ဘူး၊ အပြင်အလုပ်ပဲလိုချင်တယ် ၊ အလုပ်ကလည်း တစ်နေရာတည်းမှာ နေရတဲ့ အလုပ်မျိုး မလုပ်ချင်ဘူး ၊ ခရီးသွားနေရတဲ့ အလုပ်မျိုး လုပ်ချင်တယ် ” ဟု ပြောရာ ဘွတ်က ကျွန်ုပ်အား...

“ လင်းစဒေါင်းမှာ ငါ့ရဲ့ အိမ်ရှိတယ်၊ လာခဲ့ပါ၊ ငါကူညီနိုင်ပါလိမ့်မယ် ” ဟု ပြောဆိုကာ ထွက်သွားလေ၏။ ထို့နောက် ကိုလူဝါနှင့် ဦးနေလည်း ကျွန်ုပ်အား နှုတ်ဆက်ကာ ထွက်သွားကြလေတော့၏။

ကျွန်ုပ်လည်း ယင်းတို့ အား ငေးမော၍ ကျစ်ရစ်ခဲ့ရင်း ...

“ ငါတို့ နဲ့ ဘာသာချင်းမတူပေမယ့် ဘွတ်ဆိုတဲ့ လူကြီးဟာ တစ်ဖက်သားကို ကူညီလိုတဲ့ စိတ်တော့ရှိသားပဲ၊ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်လေ၊ သူတို့ မှာ လ

ည်း မေတ္တာ၊ ဂရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပက္ခာဆိုတဲ့ ဗြဟ္မစိုရ်တရားတော့ ရှိတန်
ကောင်းပါရဲ့ ” ဟု တွေးတောရင်း ကျစ်ရစ်ခဲ့လေတော့သတည်း။

Language is the amoury of the human mind;
and at once contains the trophies of its past and
the weapons of its future conquests.

CAPT: HTOO SEIN

ဘာသာစကားသည် အတိတ်ကာလ၏ အောင်မြင်မှုအထိမ်း
အမှတ်များ နှင့် အနာဂတ်အောင်မြင်မှုများ ၏ လက်နက်များ
တည်ရှိရာ လူ့စိတ်၏ လက်နက်တိုက်ကြီးပင် ဖြစ်သည် ။

မာလိန်မှူး ထူးစိန်

*

မောင်ကျောက်အိုးတစ်ယောက်

တစ်နေ့တစ်၌ ကျွန်ုပ်သည် ဦးပဉ္စင်းဦးပုည၏ စေခိုင်းချက်အရ ရွှေတိဂုံဘုရားသို့တက်၍ ဘုရားဖူးခြင်း၊ ဆီမီး၊ ပန်းကပ်လှူခြင်းများကို ပြုလုပ်ခဲ့လေ၏။ ထို့နောက် ဘုရားပေါ်မှ ဆင်းလာရာ နန်းတွင်း၌ လက်ပါးစေလုပ်ဖက် ငယ်သူငယ်ချင်းမောင်ကျောက်အိုး ဆိုသူနှင့် တွေ့ရလေ၏။ ယင်း မောင်ကျောက်အိုးဆိုသည် မှာ ယင်း၏ မျက်နှာတွင် အပ်ချစရာမရှိလောက်အောင် ထင်ကျန်နေသော ကျောက်ပေါက်မာများကြောင့် ခေါ်တွင် နေသည့် အနွတ္တ နာမည်ဖြစ်ဖွယ်ရာရှိလေ၏။

ယင်းမောင်ကျောက်အိုးသည် ကျွန်ုပ်ကိုမြင်လျှင်မြင်ချင်း “ ဝှတ်တမောနင်း ” ဟု နှုတ်ဆက် လိုက်သောကြောင့် ကျွန်ုပ်လည်း အူကြောင်ကြောင်ဖြစ်၍ သွားလေ၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်က ...

“အလိုမောင်ကျောက်အိုးပါလား၊ ဘယ့်နှယ်ကြောင့် ဝှတ်တမောနင်းတွေ ဘာတွေနဲ့ နှုတ်ဆက်ရတာတုံး ” ဟု မေးရာ ယင်းမောင်ကျောက်အိုးက ...

“ မသိဘူးလေကိုရင်ရာ၊ ကျုပ်လည်း နန်းတွင်းအရေးတော်ပုံဖြစ်တာနဲ့ ထွက်ပြေးလာရတာ၊ ဒီလည်း ရောက်ရော လူကုံထံပိုင်းမှာ အဲဒီလိုပြောနေကြတယ်မဟုတ်လား၊ ဒါနဲ့ ကျုပ်လည်း အကောင်းအောက်မေ့ ပြီးပြောမိတာပါကိုရင်ရာ၊ ဝှတ်တမောနင်းဆိုတာက သုတိဩဘာ မင်္ဂလာနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ နံနက်အချိန်ခါ သမယလို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ် မ

ဟုတ်လား ” ဟု ယင်းက ပြောလေ၏။

“ အင်း ... ဟုတ်သားပဲ၊ အဲဒီအဓိပ္ပာယ်ရတယ်လေ ” ဟု ကျွန်ုပ်က ပြန်၍ ပြောရာ ယင်း မောင်ကျောက်အိုးက...

“ ဝှတ်အာဖတားနွန်းဆိုတာလည်း ရှိသေးတယ်မဟုတ်လား ကိုရင်ရဲ့ ၊ အဲဒါကတော့ သုတိတာမင်္ဂလာနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ မွန်းတည့်ပြီး အခါသမယကို ပြောတာမဟုတ်လား၊ ပြီးတော့ ဝှတ်နိုက် ဆိုတာလည်း ပြောကြသေးတယ်၊ အဲဒါလည်း သုတိဩဘာမင်္ဂလာနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ အကာလညအခါကိုပြောတာ မဟုတ်လား ” ဟု မေးလိုက်ရာ ကျွန်ုပ်က

“ အေး... ဟုတ်သားပဲ၊ မောင်ကျောက်အိုး အတော်တတ်နေပါကလား ” ဟု ပြောလိုက်ရာ ယင်းမောင်ကျောက်အိုးက ...

“ ဒီကုလားဖြူလူမျိုးတွေဟာ မနက်ကိုလည်း သုတိဩဘာမင်္ဂလာနဲ့ ပြည့်စုံတယ်၊ မွန်းတည့်ပြီးရင်လည်း သုတိဩဘာမင်္ဂလာနဲ့ ပြည့်စုံတယ်လို့ ပြောနေကြပါလား၊ ဒါကိုထောက်ဆကြည့်ရင် ဒီလူမျိုးဟာ ရောက်နေတဲ့ အချိန်အခါသမယကိုပဲ တန်ဖိုးထားဟန်ရှိတယ်၊ ပစ္စုပ္ပန်သက်သက်သမားတွေနဲ့ တူတယ် ဒါကြောင့် ဒီလူမျိုးဟာ အတိတ်ဘဝနဲ့ အနာဂတ်ဘဝကို ယုံကြည်ဟန်မရှိဘူးထင်တယ်၊ ကျုပ်ထင်တဲ့ အတိုင်းသာမှန်ရင်တော့ သူတို့ ဟာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတွေပဲ ” ဟု ပြောလေ၏။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က ...

“ ဒါနဲ့ နေစမ်းပါဦး မောင်ကျောက်အိုးရယ်၊ အခုအခါမှာ ဘယ်လိုအလုပ်အကိုင်မျိုးနဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုနေသလဲ ” ဟု မေးရာ ယင်းမောင်ကျောက်အိုးက ...

“ ဒီလိုရှိတယ်ကိုရင်ရဲ့ ၊ ကျုပ်တို့ ကလည်း လက်ပါးစေကျွန်သာဆိုရပေမယ့် မင်းညီမင်းသားတွေ အိမ်မှာ နေလာကြတာဆိုတော့

တကယ်ပြောရရင် တူတူတန်တန် အလုပ်လုပ်ဖူးကြတာ မဟုတ်ဘူး ၊ အလုပ်ကြမ်းဆိုရင်လည်း မလုပ်ဖူးဘူး၊ အလုပ်နုကျတော့လည်း မလုပ်တက်ကြဘူး၊ အရှင်သခင်တွေ ကောင်းစားတုန်းကတော့ သင်းတို့ ခိုင်းတာလေးတွေ နည်းနည်းပါးပါးလုပ်ပေးပြီး ကောင်းကောင်း မွန်မွန်ဝတ်၊ ကောင်းကောင်း မွန်မွန်စားနဲ့ နေလာခဲ့ကြတာ မဟုတ်လား၊ အခုတော့ အရှင်သခင်တွေလည်း အနိစ္စသဘောနဲ့ ကိစ္စချောကုန်ကြပြီမဟုတ်လား၊ အဲဒီတော့ လောလောဆယ် စားရေး သောက်ရေးအတွက်တော့ အရူးဘုံမြောက်တဲ့ အလုပ် လုပ်စားနေတယ် ” ဟု ပြောလေ၏။

“ ဘယ်လို ဘယ်လို မောင်ကျောက်အိုးရယ်၊ အရူးဘုံမြောက်တဲ့ အလုပ်ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာပါလိမ့်၊ ကျုပ်ဖြင့် နားထွေးလှသဗျာ ” ဟု ကျွန်ုပ်ကပြောရာ ...

“ နားမထွေးနဲ့ ကိုရင်၊ ကျုပ်နဲ့ လိုက်ပြီးနေပါလား၊ အများကြီးအဆင်ပြေဖို့ ရှိတယ်၊ ပင်ပန်းခြင်း မရှိဘဲ ထမင်းတစ်လုပ်ကို ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းနဲ့ စားရတယ်၊ လိုက်ခဲ့ပါလား” မောင်ကျောက်အိုးက ဆိုသဖြင့် ကျွန်ုပ်လည်း ဘုန်းကြီးကျောင်း၌ မှီခိုကပ်နေရသည် မှာ ပျင်းရိငြီးငွေ့လှပြီဖြစ်သဖြင့် ဦးပဉ္စင်း ဦးပုညထံခွင့်တောင်း၍ ယင်းမောင်ကျောက်အိုးနှင့် အတူ နေထိုင်ရန် လိုက်ပါလာခဲ့လေတော့၏။

ယင်းမောင်ကျောက်အိုးသည် မြန်မာလူမျိုးများ နေထိုင်ရာ ဗိုလ်တထောင်ရပ်ကွက်ဆီ ခေါ်၍ သွားလေ၏။ ဗိုလ်တထောင်ရပ်ကွက်သို့ရောက်လျှင် လွန်စွာကျယ်ဝန်းသော ခြံဝင်းကြီးအတွင်း၌ အိမ်မည်းမည်းကြီးလေးလုံး ဆောက်ထားပုံမှာ အခြားသော အိမ်များ နှင့် မတူဘဲ တစ်မူဆန်း၍ နေပေ၏။ အိမ်မိုးကို ခေါင် လေးဘက်ချထား၏။ အမိုးပေါ်တွင် လယ်ပေါ်တပ်ထား၏။ ထိုလယ်ပေါ်အထပ်၌ ဘုံဆင့်များ ၊ ခိုနန်းများ ပါဝင်

၏။ နှစ်ထပ်အိမ်ကြီးများ ဖြစ်သောကြောင့် ဆင်ဝင်ကြီးများ လည်း ပါ၏

။

ထို့ကြောင့် ထိုအိမ်ကြီးများကို မြင်လျှင် ကျွန်ုပ်က မောင်ကျောက်အိုး အား ...

“ မင်းညီမင်းသားတွေနေတဲ့ အိမ်တွေပါလား၊ ဘယ်မင်းသားတွေလဲ၊ ကျုပ်ဖြင့်အောက်မြန်မာ ပြည်ဘက်ကို ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်လာတဲ့ မင်းသားရယ်လို့ မကြားမိပါလား ” ဟု ထိတ်ထိတ်ပျာပျာ ဖြင့် မေးလိုက်ရာ မောင်ကျောက်အိုးက ...

“ ကိုရင် လူရည်လူသွေး တယ်ညံ့တာပဲ၊ အဲဒီမှာ ဆွေတော်မျိုးတော် တွေ အများကြီးရှိတယ်၊ မင်းသားတွေဆိုတာလည်း မနည်းဘူးပဲ၊ ကိုရင် အဲဒါတွေမသိဘူးထင်တယ်၊ ကျုပ် သူတို့ ဆီမှာ ခစားနေတယ်၊ ကိုရင်ကို လည်း ခစားဖို့ ခေါ်လာတာ ” ဟု ပြောလိုက်ရာ ကျွန်ုပ်အဖို့ အတိုင်းမသိ ဝမ်းသာနေလေ၏။ မိမိ၏ အရှင်သခင်များ နှင့် တွေ့ရမည့် အရေးကို တွေးကာ အားလည်း တက်မိလေ၏။

“လုပ်စမ်းပါဦး မောင်ကျောက်အိုးရယ်၊ ဘယ်မင်းသားတွေလဲ” ဟု ကျွန်ုပ်ကမေးလိုက်ရာ မောင်ကျောက်အိုးက ယင်း၏ ခါးကြားတွင် ငွေကြုတ်နှင့် ထည့်ထားသော ဆေးရွက်ကြီးအနည်းငယ်ကို ထုတ်၍ ပါးစောင်၌ ငုံ့လိုက်ပြီးလျှင် ...

“ အဲဒီဝင်းကြီးအတွင်းမှာ မင်းသားကြီးလေးပါးရှိတယ်၊ အဆောင်မ ရှု ထဘီတစ်ထည်မိဖုရားကြီးရဲ့ သားတော် အုတ်ကြားမြက်ပေါက်မင်း သားကြီး၊ ရွှေရေးဆောင် ငွေရေးဆောင်တို့ ထက် မွန်မြတ်တဲ့ ထုံးရေး ဆောင်ရ မိဖုရားကြီးရဲ့ သား မိမစစ် ဖမစစ်မင်းသားကြီး၊ ပြည်ကြီးပျော် ဘွယ် ပြည့်တန်ဆာမိဖုရားရဲ့ သား အောက်ဂလိအာ မင်းသားကြီး၊ ကျုပ်

က အဲဒီ အောက်ဂလိအာ မင်းသား ကြီးရဲ့ ဆီမှာ ခစားနေတာ ” ဟု မောင်ကျောက်အိုးက ပြောလေ၏။

“မောင်ကျောက်အိုးပြောတဲ့ မိဖုရားတွေရော၊ မင်းသားကြီးတွေရော ကျုပ်ဖြင့်တစ်ခါမှ မကြားဖူးပါဘူးဗျာ” ဟု ကျွန်ုပ်က ပြောလိုက်ရာ မောင်ကျောက်အိုးက ...

“ ဟိုကျတော့ ကြားဖူးရုံတင်မကဘူး၊ မြင်ဖူးလိမ့်မယ်ပေါ့ ” ဟု ဆိုကာ ကျွန်ုပ်အား ခြံဝင်းကျယ် ကြီးအတွင်းသို့ ခေါ်သွားပြီးလျှင် တောင်ဘက်စွန်းတွင် ဆောက်လုပ်ထားသော အိမ်တော်ပေါ်သို့ ခေါ်၍ သွားလေတော့သည် ။

ထိုအိမ်တော်ပေါ်သို့ ရောက်သောအခါ၌ ပိုးဖြူအင်္ကျီကျပ်၊ ပိုးဖြူတောင်ရှည်ပုဆိုးဝတ်၍ အင်္ဂလိပ်လုပ်ရှူးဖိနပ်ကိုစီးကာ အပွင့်ရိုက်ခေါင်းပေါင်းကို မခွဲတရို့ပေါင်းထားသည့် ငါးကျည်းကျပ်တိုက်နှင့် လွန်စွာတူသော မျက်လုံးပြူးကြောင်ကြောင်နှင့် လူတစ်ဦးကိုတွေ့ရလေသည် ။ ထိုသူသည် မောင်ကျောက်အိုးကိုမြင်လျှင်မြင်ချင်း ...

“ ငယ်ကျွန်ကြီးမောင်ကျောက်အိုး၊ မောင်မင်းသားတာ ကြာလှသကွယ် ” ဟု ထိုငါးကျည်းကျပ် တိုက်သဏ္ဍာန်ရှိသောသူက နန်းသွေးနန်းဟန် အမူအရာနှင့် ပြော လိုက်လေ၏။ ထိုအခါ မောင်ကျောက်အိုးကလည်း ... မှန်လှပါ တော်ဘုရား၊ နေပြည်တော်မှာ နေခဲ့တဲ့ ငယ်ပေါင်းရောင်းရင်းနဲ့ တွေ့နေလို့ ပါ ” ဟု လက်အုပ်ချီ၍ ပြောလေ၏။ ထိုအခါ ငါးကျည်းကျပ်တိုက်နှင့် တူသော မျက်လုံး ပြူးကြောင်ကြောင်နှင့် လူက ကျွန်ုပ်ဘက်သို့လှည့်ကာ ခြေဆုံးခေါင်းဆုံးအကဲခတ်ပြီးလျှင် ...

“ မောင်မင်းကကော နေပြည်တော်မှာ ဘယ်မှာ နေဖူးတာတုံး၊ ဘယ်

သူ့ထံမှာ ခစားဖူး တာတုံး ” ဟု မေးလေ၏။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်ကလည်း ထိတ်ထိတ်ပျာပျာဖြင့် ...

“ သုံးဆယ်မင်းသားကြီးရဲ့ ငယ်ကျွန်ပါ ” ဟု ပြောလိုက်ရာ ထိုသူသည် အနည်းငယ် မျက်နှာပျက်၍ သွားပြီးလျှင် ...

“ မောင်မင်းလည်း ငကျောက်အိုးလို လိမ္မာပါးနပ်မှုရှိရင်တော့ ခစားခွင့်ပေးရတာပေါ့လေ။ ကဲ ... ကဲ ငကျောက်အိုး၊ မောင်မင်းရဲ့ ရောင်းရင်းကို သွန်သင်ပေးလိုက်ပါကွယ် ” ဟု ဆိုကာ နောက်ဖေးဆောင် သို့ ကူးသွားလေ၏။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က မောင်ကျောက်အိုးကိုလက်တို့၍ ...

“ ပြောစမ်းပါဦးကွာ၊ ပြောစမ်းပါဦး ကိုယ့်လူရာ၊ ကျုပ်လည်း နန်းတော်ထဲကြီးလာတဲ့ လူပါပဲ။ ဒီမင်းသားကို တစ်ခါမှ လဲ မတွေ့ဖူးဘူး ” ဟု ပြောလိုက်ရာ မောင်ကျောက်အိုးက ...

“ ပြည်ကြီးပျော်ဘွယ်ပြည့်တန်ဆာခေါင်းမိဖုရားရဲ့ သား အောက်ဂလိအာမင်းသားဆိုတာ သူပေါ့။ ကိုရင်ကလည်း မှတ်ရည်ဉာဏ်ရည်နည်းရန်ကော၊ မမြင်ဖူးဘူးလား၊ လွှတ်ရုံးမှာ ပုရပိုဒ်ကူး စာရေးလုပ်နေတဲ့ ဘသန်းလေ။ ဟိုကနေ နန်းတွင်းအရေးတော်ပုံလည်း စရော၊ ရောယောင်ပြီးပြေး လာပြီး ဒီမှာ မင်းသားပုံ၊ မင်းသားဟန် လာဖမ်းနေတာ၊ တောမရောက်တောင်မရောက်ကောင်တွေပါ ကိုရင်ရာ၊ မိစစ်လို့ ဖမစစ်တဲ့ ကောင်တွေ၊ ဟိုကနေ ထွက်ပြေး လာပြီး အရေးကြီးတဲ့ စာချုပ်မှတ်တမ်းတွေကို အင်္ဂလိပ်အစိုးရဆီကို ရောင်းလိုက်တယ်လေ။ အဲဒီငွေကြေးအသပြာလေးနဲ့ သူ့ကိုယ့်သူ ဆွေတော် မျိုးတော်လိုလို၊ မင်းသားလိုလို ဒီမှာ လာပြီးလုပ်နေတာ၊ သူ့အိမ်မှာ ခိုင်းတဲ့ လူတွေအားလုံးက သူ့ကို ဘုရားထူးရတယ်၊ ကျုပ်ကလည်း စားရေးသောက်ရေးခက်နေလေတော့ ရောယောင်ပြီး ဘုရားထူးပြီး စားနေရတာ၊ အဲဒါနဲ့ သည် သ

ကောင့်သား ဘဝင်မြင့်နေတာ၊ သူ့ကိုယ်မှာ မဟာသွေးမပြောနဲ့ မျောက်
သွေးတောင်သန့်သန့်ပါမယ့်ကောင် မဟုတ်ဘူး ၊ ဟိုဘက်
အိမ်သုံးအိမ်မှာ ဒီလိုကောင်စားမျိုး သုံးကောင်ရှိသေးတယ်၊ အံ့ရော .. အံ့
ရော၊ လောကကြီးမှာ ဒီလိုမဟုတ်က ဟုတ်က ဟန်ဆောင်ပြီး သွေးနား
ထင်ရောက်နေတဲ့ လူစားမျိုးတွေရှိသေးတယ်ဆိုတာ ကျုပ်ဖြင့် အခုမှ ပဲ
တွေ့ဖူးတော့တယ်၊ ဟိုဘက်က သုံးကောင်အနက် တစ်ကောင်က လွတ်
ရုံးဝန်ကြီးတွေအတွက် လက်ဖက်ရည်ပွဲပြင်ရတဲ့ ကောင်၊ ကျန်တဲ့ နှစ်
ကောင်က ဝန်ကြီးအိမ်မှာ ထင်းခွဲ ရေခပ်လုပ်ရတဲ့ ကောင်တွေ၊ ကဲ ...
ကျုပ်လို သိသိကြီးနဲ့ ဗုံမဟုတ် ပတ်မဟုတ်ကောင်တွေကို ဘုရားထူးဝံ့
သေးသလား၊ အဲဒီလိုထူးဝံ့ရင် ထမင်း တစ်လုပ်အေးအေးလေးစားရမယ်
၊ သူတို့ ကဘာမှ မခိုင်းဘူး၊ လူရှေ့သူရှေ့မှာ ဘုရားထူးပြရုံပဲရှိတယ်၊ ဘ
ယ်လောက်ရှူးကြတဲ့ ကောင်စားမျိုးတွေလဲ မသိဘူး ” ဟု ပြောလေ၏။
ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က ...

“ ဒါကထားပါဦး၊ အင်္ဂလိပ်အစိုးရက သူတို့ ကို ဘယ်လိုသဘောထား
သလဲ ” ဟု မေးလိုက်ရာ မောင်ကျောက်အိုးက ...

“ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးဟာ အတော့်ကို ပါးရည်နပ်ရည်ရှိတဲ့ လူမျိုးပဲ၊ ဒီ
ကောင်တွေဟာ မင်းသား မဟုတ်မှန်းလည်း သိတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ဒီကောင်
တွေကို အနှောင့်အယှက်မပေးဘူး၊ သူတို့ ကို ရူးချင်သလောက် ရူးခွင့်
ပေးထားတယ်၊ တစ်နေ့နေ့တစ်ချိန်ချိန်မှာ အသုံးတည့်တဲ့ နေရာတွေရင်
သုံးချင်သုံး မယ်ဆိုတဲ့ သဘောပေါ့ ” ဟု ပြောလေ၏။

“ သူတို့ နဲ့ အင်္ဂလိပ်အစိုးရနဲ့ ဆက်ဆံတဲ့ အခါမှာ ရော ဘယ်ပုံဘယ်
နည်း ဆက်ဆံသလဲ၊ သူတို့ အပေါ်မှာ လေးစားမှုရှိသလား ” ဟု ကျွန်ုပ်
က မေးလိုက်ရာ မောင်ကျောက်အိုးက ...

“ တိုင်းပြည်တစ်ခြမ်းကို စစ်နိုင်လို့ သိမ်းထားတဲ့ လူမျိုးပဲဗျာ၊ ဘယ်ညံ့လိမ့်မတုံး၊ ဒီလိုအရူးမျိုးတွေကို ရူးသည် ထက်ရူးအောင် မြောက်ပင့်ပေးတော့တာပေါ့၊ ဟိုနားမှာ နေတဲ့ သာသနာပြုဘုန်းကြီး “ဘွတ်” ဆိုရင် ပိုပြီးတောင်ယဆိုးသေးတယ်၊ သူတို့ နဲ့ တွေ့တဲ့ အခါမှာ “ရွာဟိုင်းနတ်” လို့ ပြောတယ်၊ ဘယ်လိုနတ်မျိုးနဲ့ နှိုင်းပြီးပြောသလဲတော့ မဆိုနိုင်ဘူး၊ အတော့်ကို မြင့်မြတ်တဲ့ စကားလုံးပဲလို့ ဆိုတယ်” ဟု ပြောရာ ကျွန်ုပ်က ...

“ ရွာဟိုင်းနတ်တော့ ဟုတ်မယ်မထင်ပါဘူး၊ အင်္ဂလိပ်စကားနဲ့ ဆိုရင် ယူအားဟိုင်းနတ်(စ်) (Your Highness) လို့ ပြောတာဖြစ်ပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီစကားဟာ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ခေါ်တဲ့ စကားပဲ၊ ဒါနဲ့ နေစမ်းပါဦး၊ မောင်ကျောက်အိုးပြောတဲ့ အင်္ဂလိပ်ကြီး ဘွတ် ဆိုတာ ဘယ်နားမှာ နေသလဲ” ဟု မေးရာ မောင်ကျောက်အိုးက ...

“ လင်းစဒေါင်းမှာ လေ၊ ဘာလုပ်မလို့ လဲ ” ဟု မေး လိုက်လေ၏။

“ ကျုပ်နဲ့ တစ်ခါ စကားပြောဖူးတယ်၊ သူ့အိမ်ကို လာလည်ဖို့ ဖိတ်ထားဖူးတယ်၊ လိုက်ပြပါ ” ဟု ကျွန်ုပ်ကဆိုရာ မောင်ကျောက်အိုးက

“ ဒီမင်းသားတွေဆီမှာ ခစားဖို့ စိတ်မကူးဘူးလား ” ဟု စပ်ဖြီးဖြီး မျက်နှာနှင့် မေး လိုက်လေ၏။

“ မခစားချင်ပါဘူးဗျာ၊ မင်းညီမင်းသားတွေလည်း မဟုတ်ဘဲနဲ့ ၊ သူလိုကိုယ်လို ဆင်းရဲသားချင်း ဘုရားမထူးချင်ပါဘူးဗျာ၊ ဒီလူတွေလည်း မတန်မရာလျှောက်လုပ်နေရင် တစ်နေ့နေ့ မိုးကြိုးပစ်ချလိမ့်မယ်၊ မောင်ကျောက်အိုးအနေနဲ့ လည်း ဒီလိုအသက်မမွေးသင့်ဘူး၊ သူတို့ ဟာ မင်းညီမင်းသားမဟုတ်မှန်း သိလျက်သားနဲ့ ဘာဖြစ်လို့ ဘုရားထူးချင်တာတုံး ” ဟု ကျွန်ုပ်ကပြောရာ မောင်ကျောက်အိုးက ...

“ ကျုပ်က မြန်မာအချင်းချင်း ဘုရားထူးတာပဲဗျာ၊ အခုအခါမှာ မျက်နှာဖြူကိုတောင် ဘုရားထူးတဲ့ မြန်မာတွေအများကြီးထဲမှာ ကျုပ်အဖြစ်က ဒီလောက်မဆိုးသေးပါဘူးဗျာ၊ ကိုယ့်လူလိုပဲ ဘုရားမထူးနိုင်တဲ့ လူတစ်ယောက် တွေ့ဖူးတယ်လေ၊ သူကတော့ပုဇွန်တောင်မှာ ငါးဖမ်းစားနေလေရဲ့ ၊ သူ့ဆီကိုလဲ ကျုပ်တို့ သွားကြရအောင်၊ သူလည်း နေပြည်တော်က ထွက်ပြေးလာတာပဲ ” ဟု ပြောလေ၏။

ထို့နောက် ကျွန်ုပ်အား ယင်းမောင်ကျောက်အိုးက သာသနာပြုဘုန်းကြီး ဘွတ်ထံသို့ ခေါ်ဆောင်သွားလေတော့၏။ ဘုန်းကြီး ဘွတ် သည် ကျွန်ုပ်ကို မြင်လျှင်မြင်ချင်း ...

“ မှတ်မိပြီ ... မှတ်မိပြီ ... လူကလေး၊ ငါတို့ ကို ငါးသူခိုးထင်ခဲ့တဲ့ လူကလေးပဲ ” ဟု ဆိုကာ စားဖွယ်သောက်ဖွယ်များ ဖြင့် ဧည့်ခံလေ၏။ ထို့နောက် ရန်ကုန် ဒေးလီးမေးလ် (Rangoon Daily Mail) သတင်းစာနှင့် ဗြိတိသျှဘားမားနယူးစ် (British Burma News) သတင်းစာနှစ်စောင်ကို ဖတ်ရန်အတွက်ချပေးလေ၏။ ထိုသတင်းစာများကို ကျွန်ုပ်ကဖတ်ရန် စိတ်မဝင်စားသော်လည်း အင်္ဂလိပ်စာလုံးဝမတက်သော မောင်ကျောက်အိုးက စိတ်ဝင်စားသည့် အလျောက် ကောက်ယူ၍ သတင်းစာကို ဇောက်ထိုးဖတ်လေ၏။ ထိုအခါ 'ဘွတ်' က ...

“ ဒီလူကလေးက အင်္ဂလိပ်စာကို ငါ့ထက်ကျွမ်းကျင်တယ်၊ ငါ့အနေနဲ့ ဒီလိုစောက်ထိုး ဖတ်လို့ မရဘူး ” ဟု ပြောလိုက်သောအခါမှ ပင် မောင်ကျောက်အိုးက သတင်းစာကို လှည့်လိုက်ရလေ၏။ ထို့နောက် ဘုန်းကြီးဘွတ်က ...

“ လူကလေးက တစ်နေရာတည်းနေတဲ့ အလုပ်မလုပ်ချင်ဘူး၊ ခရီးသွားတဲ့ အလုပ်မှ လုပ်ချင်တယ်လို့ ပြောထားတော့ငါလဲ လူကလေးအ

တွက်အလုပ်ရှာထားတယ်၊ အဲဒါကတော့ ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောမှာ လုပ်ရမယ့်အလုပ်ပဲ၊ သန်ဘက်ခါကို ဒီကိုလာခဲ့ပါ။ သင်္ဘောကပွတိန်နဲ့ အလုပ်ရဖို့ တစ်ခါတည်း ပြောလိုက်မယ် ” ဟု ဆိုလေ၏။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်က ...

“ ကပွတိန်ဆိုတာ ဘာလဲ ” ဟု မေးရာ ဘုန်းကြီး ဘွတ်က ...

“ ကပွတိန်ဆိုတာ သင်္ဘောမာလိန်မှူးကိုပြောတာ ” ဟု ဆိုလေ၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်ကလည်း

“ သိပ်ကောင်းတာပဲ ကျေးဇူးအလွန်တင်ထိုက်ပါတယ် ” ဟု ပြောပြီးလျှင် သာသနာပြုဘုန်းကြီး ဘွတ် အိမ်မှ ထွက်ခဲ့လေ၏။ ထို့နောက် ယင်းမောင်ကျောက်အိုးသည် ကျွန်ုပ်အား ပုဇွန်တောင်ချောင်း အနီးရှိ တံငါသည် များ နေထိုင်ရာ တဲအိမ်စုကလေးများ ဆီသို့ ခေါ်ဆောင်သွားလေ၏။ ထိုတဲအိမ်စု ကလေးတို့ အနက် အစွန်းဆုံး တဲအိမ်စုတံကလေးတွင် နေထိုင်သော တံငါသည် တစ်ဦးကို တွေ့ရလေ ၏။ မောင်ကျောက်အိုးသည် ထိုတံငါသည် နှင့် ကျွန်ုပ်အား မိတ်ဆွေဖြစ်စေရန် ဆက်သွယ်ပေးလေ၏။ ထိုသူ၏ အမည်မှာ မောင်ချစ်ညို ဟူ၍ ဖြစ်၏။

ထိုသူသည် နေပြည်တော်မှ

ကျွန်ုပ်ကဲ့သို့ထွက်ပြေးလာရသူဖြစ်ကြောင်းလည်း သိရလေ၏။ သို့ရာတွင် ထိုသူနန်းတွင်း၌ အမှုမထမ်းဖူးကြောင်းသိရ၏။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ထိုသူအား ကျွန်ုပ်သည် နန်းတွင်း၌ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ တွေ့ဖူးခြင်းမရှိသောကြောင့် ဖြစ်၏။ မောင်ကျောက်အိုးက ထိုသူအား

...

“ ခင်ဗျာလိုပဲဗျ၊ ဟောဒီ မောင်ထူးစိန်ဟာလည်း မဟာသွေးအတုတွေကို ဘုရားမထူးနိုင်ဘူးဆိုပြီး ထွက်လာခဲ့တာပဲ ” ဟု ပြောလိုက်ရာ ယင်းတံငါသည် မောင်ချစ်ညိုက ...

“ ကျုပ်ညီက အသက်သာငယ်တယ်၊ လေးစားဖို့ ကောင်းပါတယ် ”
ပြောလေ၏။

ကျွန်ုပ်သည် ထိုသူ၏ အသက်ကိုသိလို၍ စုံစမ်းကြည့်ရာ သီပေါမင်း
သားနှင့် တစ်နေ့တည်း တစ်ရက်တည်းမွေးခဲ့သူဖြစ်ကြောင်းသိရသဖြင့်
ထိုသူ၏ အသက်မှာ ထိုအချိန်က အသက်နှစ်ဆယ် ဖြစ်ကြောင်း ကျွန်ုပ်
ကောင်းစွာသိရပေ၏။

ထိုနောက် ထိုသူက ကျွန်ုပ်အား မည်သည့် အရပ်ဒေသ၌ နေသနည်း
ဟု မေးမြန်းစုံစမ်းရာ ကျွန်ုပ်က အစပထမတွင်
ဗဟန်းဘုန်းကြီးကျောင်း၌ နေကြောင်း၊ ယနေ့တွင် မောင်ကျောက်အိုးနှင့်
နေမည်ဟု ဘုန်းကြီးအားလျှောက်ထား၍ ထွက်လာခဲ့သော်လည်း အ
မှန်စစ်စစ်အားဖြင့် မောင်ကျောက်အိုးနှင့် လည်း နေ၍ မဖြစ်တော့ကြော
င်းပြောရာ ယင်းမောင်ချစ်ညီက ...

“ ဒီလိုဆိုလဲ ကျုပ်နဲ့ နေပေါ့ မောင်ထူးစိန်ရယ်၊ ပြီးတော့ ကျုပ်လည်း
ဒီလဆန်းကျရင် မြိတ်၊ ထားဝယ်ဘက်ကို သွားစရာရှိတယ်၊ ဟိုမှာ အဆ
င်ပြေရင် ဟိုမှာ ပဲ အခြေချမလားလို့ စိတ်ကူးတယ်၊ အဲဒီတော့ ကျုပ်အ
နေနဲ့ ခရီးထွက်တာနဲ့ ဟောဒီတဲရော၊ ငါးဖမ်းတဲ့ လှေကလေးရော၊ ငါးဖ
မ်းပိုက်တွေ၊ ချိတ်တွေရော အကုန်ပေးခဲ့မှာ ၊ တကယ်လို့ ဟိုမှာ နေရာမ
ကျရင်လည်း ကျုပ်ရန်ကုန်ကို ပြန်လာချင် ပြန်လာမယ်၊ ကိုရင့်ဆီက
တော့ ဒီပစ္စည်းတွေ ပြန်မတောင်းပါဘူး ” ဟု ပြောလိုက်ရာ ကျွန်ုပ်က
...

“ အဲဒါခက်တာဗျ၊ သန်ဘက်ခါဆိုရင် ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောက မာလိ
န်မှူးတစ်ယောက်နဲ့ မိတ်ဆွေဖြစ်ရမယ်၊ အဆင်ပြေရင် သူ့ရဲ့ ပင်လယ်
ကူးသင်္ဘောမှာ ကျုပ်လည်း တစ်ခါတည်းလိုက်သွားရမှာ ၊ အဲဒီတော့ ခင်

ဗျားရဲ့ တဲရယ်၊ ငါးဖမ်းတဲ့ လှေရယ်၊ ပိုက်တွေရယ်ကို ဒီအတိုင်းထားပစ် ခဲ့ရမှာ ” ဟု ပြော လိုက်ရာ မောင်ချစ်ညိုက ...

“ အဲဒီလို ဆိုရင်တော့ မောင်ကျောက်အိုးကို ခေါ်ပြီးပေးခဲ့ပေါ့ ” ဟု အကြံပေးလေ၏။ ထိုအခါ မောင်ကျောက်အိုးက.....

“ မလိုချင်ဘူး၊ လုံးဝမလိုချင်ဘူး၊ အဲဒါတွေယူလိုက်ရင် ကျုပ်အနေနဲ့ ငါးဖမ်းစားနေရဦးမယ်၊ အခု ကျုပ်လုပ်နေတဲ့ အလုပ်က သိပ်ပြီးသက် သာတယ်၊ အရူးတွေကို ဘုရားထူးပြီး အရူးတွေကျွေးတဲ့ ထမင်းကို ကောင်းကောင်း လေးစားနော်၊ ဘာအလုပ်မှ မလုပ်နိုင်ဘူး ” ဟု ခါးခါး သီးသီး ငြင်းလေတော့ ၏။ သို့ရာတွင် မောင်ချစ်ညိုက ...

“ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်လေ၊ မောင်ထူးစိန် ဒီမှာ နေပါ၊ နောင်ခါလာတော့လည်း နောင်ခါဈေးပေါ့၊ စဉ်းစားပြီး အလုပ်လုပ်ကြသေးတာပေါ့ ” ဟု ဆို သဖြင့် ကျွန်ုပ်လည်း ထိုသူနှင့် နေထိုင်ရန် တစ်ခါတည်း ဆုံးဖြတ် လိုက် လေတော့၏။ ထို့ကြောင့် မောင်ကျောက်အိုးလည်း တစ်ကိုယ်တည်းပြန် ၍ သွားရလေတော့၏။

ထိုညနေပိုင်းသို့ရောက်သောအခါ၌ ကျွန်ုပ်သည် မောင်ချစ်ညိုနှင့် အ တူ လှေဖြင့်ထွက်၍ ပိုက်ချရလေ၏။ နောက်တစ်နေ့၌ လည်း ငါးဖမ်းခြင်း၊ ပိုက်ချခြင်းအလုပ်များကို လုပ်ရပြန်လေ၏။ နောက်တစ်နေ့တွင် မူ ကျွန်ုပ်သည် မောင်ချစ်ညိုထံ ခွင့်ပန်၍ သာသနာပြုဘုန်းကြီး ဘွတ် နှင့် အတူ လွန်စွာနှာခေါင်းချွန်၍ ဒုတ္တာ၏ အရောင်ကဲ့သို့ပြာလှသော မျက် လုံးများ ရှိသည့် ဥရောပတိုက်သား တစ်ဦးကိုတွေ့ရလေ၏။ ဘုန်းကြီး ဘွတ် က ...

“ လူကလေး၊ ဟောဒါငါပြောတဲ့ မာလိန်မှူး ကောလင်း ဆိုတာပဲ ” ဟု ပြောပြီးလျှင် မာလိန်မှူး ကောလင်းကိုလည်း ... “ ဟောဒါ မြန်မာအ

မျိုးသား လူငယ်မောင်ထူးစိန် ” ဖြစ်ကြောင်း အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့် မိတ်ဆက်ပေးရာ ယင်းမာလိန်မှူးကောလင်းက...

“ အလွန်ပဲ ဝမ်းသာပါတယ်၊ ကျုပ်ဟာ ဥရောပတိုက်သားဆိုပေမယ့် အင်္ဂလိပ်မဟုတ်ပါဘူး၊ အိုင်ယာလန်သားတစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်၊ အိုင်ယာလန်လူမျိုးဟာ လူကလေးတို့ မြန်မာလူမျိုးနဲ့ စိတ်သဘာဝ အလွန်တူပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ကျုပ်နဲ့ လူကလေးတို့ မိတ်ဆွေဖြစ်ဖို့ ကိစ္စဟာ များစွာခက်ခဲလှမှာ မဟုတ်ပါဘူး ” ဟု ပြောလေ၏။

ထို့နောက် ယင်းကပင် ယင်း၏ သင်္ဘောမှာ တန်ချိန် (၅၅)တန်ရှိပြီး စကူးနားအမျိုးအစား သင်္ဘောဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုသင်္ဘော၏ ပိုင်ရှင်မှာ “မော်ဆာကြီး” ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုသင်္ဘော၏ အမည်မှာ “ဟွန်” ဖြစ်ကြောင်းပြောလေ၏။ သို့ရာတွင် ထိုသင်္ဘောသည် ပီနန်သို့ ယခုတစ်ခေါက်သွားရဦးမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ နောက်တစ်ခေါက်ပြန်လာလျှင် ကျွန်ုပ်အားခေါ်မည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုလေ၏။

ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်လည်း မာလိန်မှူး ကောလင်းနှင့် သာသနာပြုဘုန်းတော်ကြီး ဘွတ် အား နှုတ်ဆက်ပြီးလျှင် ပုဇွန်တောင်သို့ ပြန်ခဲ့လေတော့၏။ ထိုသို့ ပြန်ခဲ့ပြီး မောင်ချစ်ညိုနှင့် အတူ တံငါ လုပ်ငန်းကို တစ်လခန့် လုပ်ကိုင်ခဲ့ပြီးနောက် မောင်ချစ်ညိုက မြိတ်ဘက်သို့ ခရီးထွက်သွားသဖြင့် ကျွန်ုပ်တစ်ကိုယ်တည်းသာလျှင် ပုဇွန်တောင်ချောင်းနံဘေးတံငါရွာကလေး၌ သောင်တင်၍ ကျန်ရစ် ခဲ့လေတော့သတည်း။

။

Where boasting ends, there dignity begins
CAPT: HTOO SEIN
ကြွားဝါခြင်းမရှိတော့သောအခါ၌ ဂုဏ်ကျက်သရေရှိစပြုပြီ။

*

နာတာလူးပွဲတော်

ကျွန်ုပ်သည် တံငါစုရွာကလေး၌ နေထိုင်ပြီး တံငါလုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ခဲ့လေ၏။ မကြာမကြာ ဆိုသလိုလည်း သာသနာပြုဘုန်းတော်ကြီးဘွတ်ထံသို့ သွားလေ၏။ ဘုန်းကြီးဘွတ်သည် ကျွန်ုပ်အား ရေကြောင်းနှင့် ပတ်သက်သောစာအုပ်များကို ရှာဖွေ၍ ဖတ်ရှုရန်လည်း ငှားရမ်းလေ၏။ ကျွန်ုပ်ဖတ်၍ နားမလည်သော အကြောင်းအရာများကိုလည်း ယင်းကရှင်းပြလေ၏။

တစ်ခါ၌ ကျွန်ုပ်သည် ဘုန်းကြီးဘွတ်ထံမှ “ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ၏ လျှို့ဝှက်ချက် ” ဟူသော အင်္ဂလိပ်စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ငှားရမ်း၍ ဖတ်ကြည့်ရာ ဘာသာစကား၏ ခက်ခဲခြင်း၊ အကြောင်းအရာ၏ နက်နဲခြင်းတို့ကြောင့် နားမလည်နိုင်အောင်ရှိလေတော့၏။ ထိုအခါ ဘုန်းကြီးဘွတ်က ...

“ ဒီစာအုပ်မှာ အရေးကြီးဆုံးအပိုင်းက အပူဓာတ်နဲ့ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာတို့ သဘာဝဖြစ်ပုံပဲ လူကလေးရဲ့ ၊ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာမှာ ရှိတဲ့ အပူဓာတ်ကိုးဆယ့်ကိုးရာခိုင်နှုန်းဟာ နေကနေရတာ၊ ငါတို့ အင်္ဂလိပ်စကားဟိ (Heat) ဆိုတာက ပူခြင်းသက်သက်ကိုဆိုလိုတာ၊ တို့ စကားမှာ တင်ပရေချာ (Temperature) ဆိုတာက အပူဓာတ်ကိုပြောတာ၊ ပူခြင်းဆိုတဲ့ သဘောတရားမှာ ဓာတ်တစ်မျိုး ပါတယ်ကွဲ့၊ အဲဒီဓာတ်ဟာ စွမ်းအားတစ်ခုဖြစ်သွားတာပဲ၊ ငါတို့ စကားနဲ့ ဆိုရင် အဲဒါကို အင်တင်းစီးတီး အော့

အနားဂျိုး (Intensity of Energy) လို့ ဆိုတယ်။ ကမ္ဘာကြီးက နေကိုပတ်ပြီး အရက်မူးတဲ့ လူကြီးလို စောင်းစောင်းကြီးလည်နေတာက၊ အဲဒီတော့ နေနဲ့ အနီးဆုံးဖြစ်တဲ့ အီကွေတာဆိုတဲ့ နေရာ တွေက ပိုပြီးပူတဲ့ နေရာနဲ့ မပူတဲ့ နေရာရယ်လို့ ရှိတာပေါ့။ ပိုပြီးပူတဲ့ နေရာက ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာထဲမှာ ရှိတဲ့ ဆားတွေကို ပိုပြီးအရည်ပျော်စေနိုင်တာပေါ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီဒေသကရေဟာ အေးတဲ့ ဒေသက ရေထက် ပိုပြီး သိပ်သိပ်သည်းသည်း ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ်ရှိတာပေါ့ကွာ။ အဲဒီတော့ ကျစ်လျစ်သိပ်သည်းတဲ့ ရေဆီကို မကျစ်လျစ် မသိပ်သည်းတဲ့ နေရာက ရေတွေက စီးဝင်လာတာပေါ့။ ရေထဲမှာ ရေထပ်စီးနေတယ်ဆိုတာကို ပြောပြရတာ အခက်သားလားကွာ။ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာထဲမှာ ရေစီးကြောင်းကြီးတွေရှိနေတယ်။ နောက်တော့ မင်းသိလာရမှာ ပါကွာ။ စောစောက ငါပြောတဲ့ အလွန်ပူတဲ့ အပိုင်းက ရေတွေဟာအခိုးအငွေ့ဖြစ်ပြီး ကောင်းကင်ကိုတက်သွားတယ်။ အဲဒါကြောင့် လဲ အဲဒီ နေရာကိုရေအစားဝင်လာနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာထဲမှာ ဟိုမှ ဒီမှ စီးနေတဲ့ ရေစီးကြောင်းကြီးတွေ ရှိနေတာပေါ့။ ပြီးတော့ အဲဒီပင်လယ်သမုဒ္ဒရာကပဲ မိုးရွာခြင်းကိုဖြစ်စေတယ်။ လေတိုက်ခြင်းကိုဖြစ်စေတယ်ဆိုတော့ ရာသီဥတုဆိုတဲ့ စကားဟာ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာကနေမွေးပေးလိုက်တဲ့ သားငယ်တစ်ယောက်ပဲ လူကလေးရဲ့ ၊ အေး ... ရာသီဥတုသာလျှင် ပင်လယ် သမုဒ္ဒရာမှာ အခြေခံတာ မဟုတ်ဘူး ၊ ပင်လယ်ရေဆိုတာက ဓါတ်ပေါင်းစုံပဲကွာ။ ငါတို့လူမျိုး ဓာတုဗေဒ ဆရာတွေကတော့ ဆိုဒီယမ်ဓာတ်နဲ့ ကလိုရင်းဓာတ်တွေ ပါတယ်လို့ အဆိုရှိတယ်။ အမှန်တော့ ပင်လယ်ရေရဲ့ ဆယ့်လေးရာခိုင်နှုန်းဟာ အခြားသော ဓာတ်ပစ္စည်းတွေကွာ။ အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် ကလိုရင်း၊ ဆိုဒီယမ်၊ မဂ္ဂနီဆီယမ်၊ ကယ်(လ)ဆီယမ်၊ ကာဘွန်၊ ဆီလီကွန်၊ နိုက်ထရိုဂျင်၊ ကိုဘော့ စတဲ့ ဓာတ်အမျိုးပေါင်း (၄၆)မျိုး ရောနှောနေတဲ့

ဓာတ်သမုဒ္ဒရာကြီးပါပဲ လူကလေးရယ်၊ အဲဒါကြောင့် ပြောတာပေါ့ကွ၊
ရေဟာ ရေ မဟုတ်ဘူး ၊ ဓာတ်၊ မီးဟာ မီး မဟုတ်ဘူး ၊ ဓာတ်၊ လေဟာ
လေ မဟုတ်ဘူး ဓာတ် ” ဟု ကျွန်ုပ်အား ရှင်းပြလေတော့၏။ ထိုအခါကျွ
န်ုပ်က ...

“ လူကရော ဘာလဲ ” ဟု မေးလိုက်ရာ ဘွတ်က ...

“ လူလည်း လူ မဟုတ်ဘူး ကွ၊ ဓာတ်ပဲ၊ မကောင်းတဲ့ ဓာတ်နဲ့
ကောင်းတဲ့ ဓာတ် ရောစပ်နေတဲ့ ဓာတ်ပေါင်းစုတစ်ခုပဲ ” ဟု ပြန်၍ ဖြေ
လေ၏။

“ ဒီလိုဆို ခင်ဗျားတို့ အင်္ဂလိပ်တွေဟာ မကောင်းတဲ့ ဓာတ်များ တဲ့
လူမျိုးဖြစ်မယ်ထင်တယ်၊ ဘာဖြစ်လို့ လဲဆိုတော့ ကျုပ်တို့ ဘာသာ ကျုပ်
တို့ နေတဲ့ တိုင်းပြည်ကို ခင်ဗျားတို့ က သက်သက် လာပြီး သိမ်းပိုက်ချင်
နေတာကိုးဗျ ” ဟု ပြောလိုက်ရာ ဘွတ်ကရယ်လေ၏။

“ လူကလေး၊ မင်း ငါ့ကို တခြားအင်္ဂလိပ်တွေနဲ့ အတူရောပြီးတော့
ဓာတ်တစ်ခုတည်းပဲလို့ နားလည်နေပြီထင်တယ်၊ ငါဟာ
အင်္ဂလိပ်လူမျိုးဖြစ်တာတော့မှန်တယ်၊ ဒါပေမဲ့ ငါ့ကိုယ်ထဲမှာ ကောင်းက
င်ဓာတ်ရှိနေတယ်၊ ငါဟာ သူတစ်ပါးတိုင်းပြည်ကို လိုချင်တဲ့ ထဲမှာ မပါ
ဘူး၊ ဒါပေမဲ့ လိုချင် တဲ့ လူတွေ စစ်တိုက်ပြီးရလာတဲ့ တိုင်းပြည်တွေကို
တော့ ငါရောက်အောင် လာပြီး ကောင်းကင်ဘုံ အကြောင်း ပြောပြတယ်
” ဟု ဘွတ် က ဆိုလိုက်ရာ ကျွန်ုပ်က ...

“ ခင်ဗျား ကိုယ်တိုင်က စစ်တိုက်တဲ့ အထဲမပါပေမယ့် တိုက်လို့
နိုင်ပြီးတဲ့ အထဲမှာ တော့ ခင်ဗျား အရသာတွေ့နေတယ်ပေါ့ ” ဟု ပြော
လိုက်ရာ ဘွတ်သည် ကျွန်ုပ်အား ပြုံး၍ ကြည့်ပြီးနောက် ...

“ မင်းတစ်ခုစဉ်းစားကြည့်ပါလူကလေး၊ လူတိုင်းဟာ ကြက်တွေ၊ ငှ

က်တွေ၊ ဝက်တွေကို မသတ်ကြပါဘူး၊ သတ်တဲ့ လူတွေက သတ်ပြီး ဈေး
မှာ ရောင်းရင်တော့ ဝယ်ပြီးစားတာပေါ့ကွာ၊ သူ့ကိုယ်တိုင်စားရုံ မဟုတ်
ဘူး ၊ သူ့မိဘကိုလည်း ကျွေးမွေးချင်ကျွေးမယ်၊ ဈေးက အသားဝယ်စား
တဲ့ လူကို သားသတ်သမားနဲ့ အတူ ငရဲပြည်ပို့မလို့ လား လူကလေး ” ဟု
ဘွတ်က ပြော လိုက်လေ၏။

ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ လည်း ထိုအကြောင်းအရာကို ဆက်လက်၍
ပြောဆိုခြင်းမပြုတော့ဘဲ အခြားသော အကြောင်းအရာများ ဆီသို့ ပြော
င်းလဲပြောဆိုကြလေတော့၏။

အချိန်အတော်ကြာ ပြောဆိုပြီးနောက် ဘွတ်သည် ကျွန်ုပ်အား နာ
တာလူးပွဲတော် အကြောင်း ပြောပြလေ၏။ ကျွန်ုပ်လည်း လွန်စွာ စိတ်ဝ
င်စားမိလေ၏။ ထို့နောက် ဘွတ်က နာတာလူးပွဲတော်ရက်မှာ ယခုလာမ
ည့် ဒီဇင်ဘာလ (၂၅) ရက်နေ့တွင် ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆို၍ ကျွန်ုပ်အား
ယင်း၏ အိမ်သို့ လာရန် ဖိတ်ကြား လိုက်လေ၏။

ထိုနေ့ညနေသို့ရောက်သောအခါ၌ ကျွန်ုပ်သည် ဘွတ်၏ အိမ်သို့
သွားရောက်လေ၏။ ဘွတ်၏ အိမ်ဝင်းတစ်ခုလုံး၌ မီးများ ထိန်ထိန်ညီး
နေအောင် ထွန်းထားလေ၏။ လူအများ လည်း အတော် စည်ကားနေ
လေ၏။ ခြံဝင်းအလယ်တွင် အင်္ကျီနီ ဘောင်းဘီနီနှင့် ခေါင်းစွပ်ချွန်ချွန် ရှ
ည်ရှည်ကြီးကို ဆောင်းထားသော မုတ်ဆိတ်မွေး၊ နှုတ်ခမ်းမွေးများမှာ
လွန်စွာရှည်လျား၏။ ထိုလူဝကြီးသည် လွန်စွာကြီးမားသော အိတ်ကြီး
တစ်လုံးကိုလည်း ထမ်းထား၏။ ထိုအိတ်ကြီးအတွင်း၌
ပစ္စည်းပစ္စယများ အမြောက်အမြားထည့်ထားဟန်ရှိ၏။

ဘွတ်သည် ပရိသတ်ကို လက်ခုပ်တီး၍ ငြိမ်သက်အောင်ပြုလုပ်ပြီး
နောက် ...

“ နာတာလူး လက်ဆောင်ကို ဟောဒီဆန်တာကလော့ကြီးက ပေးလိမ့်မယ် ” ဟု ပြောလိုက်ရာ ကျွန်ုပ်က ပရိသတ်အတွင်းမှ နေ၍

“ ဘွတ် ... ခင်ဗျာပြောတဲ့ ဆန်တာကလော့ကြီးဆိုတာ ဘာကြီးတုံး ” ဟု အော်၍ ပြောလိုက် ရာ ကျွန်ုပ်အား ပရိသတ်က ဝါးကနဲရယ်မောလိုက်ကြလေတော့၏။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်အနီးမှ ကရင် အမျိုးသမီးဟု ယူဆရသော မိန်းကလေးတစ်ဦးက ...

“ အဲဒီအရုပ်ကြီးပေါ့၊ ဆန်တာကလော့ဆိုတာ၊ သူ့အိတ်ထဲမှာ ပါတဲ့ လက်ဆောင်တွေရမယ် ” ဟု ပြော လိုက်လေ၏။ ထို့နောက် ဘွတ် သည် ထိုအရုပ်ကြီး၏ အိတ်တွင်းမှ လက်ဆောင်ပစ္စည်းများကို နှိုက်ယူ၍ ပရိသတ်ကို တစ်ယောက်ချင်းနာမည်ခေါ်၍ ပေးလေ၏။

အတော်အတန်ကြာသော် ...

“ မေရီစံဖိုး ” ဟု ဘွတ်ကြီးက ခေါ်လိုက်ရာ ကျွန်ုပ်၏ စိတ်၌ ...

“ အလို၊ အဘိုးကြီးတစ်ယောက်ကိုတော့ ခေါ်ပြန်ပြီ၊ ဒီအဘိုးကြီး ဘာများ ရမလဲတော့ မသိဘူး ” ဟု စဉ်းစားနေစဉ်၌ပင် ကျွန်ုပ်၏ ဘေးမှ မိန်းကလေးသည် ရွှင်ပြမြူးထူးစွာ ပြေးထွက်သွားလေတော့၏။ ထိုအခါ ဘွတ်ကြီးသည် မဲလိပ်တစ်လိပ်ကို နှိုက်ယူလိုက်ပြီးနောက် ထိုမဲလိပ်ပါ ဂဏန်းကိုကြည့်ပြီး လျှင် ဆန်တာကလော့အရုပ်ကြီး၏ အိတ်အတွင်းမှ ပစ္စည်းတစ်ခုကိုနှိုက်ယူ၍ မိန်းကလေးအားပေးလိုက်ရာအားလုံးက လက်ခုတ်တီးကြလေ၏။ ကျွန်ုပ်လည်း ရောယောင်၍ လက်ခုတ်တီးရလေ၏ ။ မိန်းကလေးလည်း ကျွန်ုပ်အနီးသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိသောအခါ၌ ...

“ ဘယ်လို၊ ဘယ်လို၊ နင့်နာမည်က စံဖိုးတဲ့ လား ” ဟု ပြောရာ မိန်းကလေးက ခစ်ကနဲ ရယ်ပြီးလျှင် ...

“ စံဖိုးဆိုတာက ကျွန်မအဖေနာမည်ပါ။ ကျွန်မနာမည်က မေရီစံဖိုး၊ ကိုယ့်နာမည်နောက်မှာ အဖေနာမည်တပ်ပြီး မှ ညွှ်ရတယ်မဟုတ်လား ” ဟု မိန်းကလေးက ပြောလိုက်ရာ ကျွန်ုပ်က ...

“ ငါကတော့ စံဖိုးလို့ မခေါ်ချင်ဘူး၊ မေရီလို့ ပဲခေါ်မယ် ” ဟု ပြောလိုက်ရာ မိန်းကလေးက ...

“ ရှင့်နာမည်ကော ” ဟု မေးလိုက်စဉ်၌ပင် သာသနာပြုဘုန်းကြီး ဘွတ်က ...

“ ကပ္ပတိန်ထူးစိန်၊ ကပ္ပတိန်ထူးစိန် ” ဟု ခေါ်လေ၏။ ကျွန်ုပ်မှာ ကျွန်ုပ်ကို ခေါ်သည် ကို မသိဘဲ ထိုင်၍ နေစဉ် ဘုန်းကြီးဘွတ်က ရိပ်မိသွားသောကြောင့် ...

“ မာလိန်မှူးထူးစိန် ” ဟု ပြောင်းလဲ၍ ခေါ်လိုက်ရာ ပရိတ်သတ်က လက်ခုပ်တဖြောင်းဖြောင်း တီး လိုက်လေ၏။ ကျွန်ုပ်၏ ရင်တွင်း၌ လည်း ထိုအမည်သည် ပဲ့တင်ထပ်၍ သွားလေတော့သတည်း။

“ မာလိန်မှူး ထူးစိန် ”

“ မာလိန်မှူး ထူးစိန် ”

“ မာလိန်မှူး ထူးစိန် ”

“ မာလိန်မှူး ထူးစိန် ”

“ မာလိန်မှူး ထူးစိန် ”

*